

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Retsforbundets valgbog 1945

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1945

Emne: Program, partiprogram, partiprogrammer

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Kommentar: Udgivet af 1000 mandeforeningen - støtteforening for Danmarks Retsforbund

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 4

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 5

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 6

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 7

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 8

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 9

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 10

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 11

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 12

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 13

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 14

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 15

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 16

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 17

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 18

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 19

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 20

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 21

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 22

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 23

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 24

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 25

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 26

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 27

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 28

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 29

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 30

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 31

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 32

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 33

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 34

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 35

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 36

[Retsforbundets valgbog 1945](#) 37

Retsforbundets valgbog 1945	38
Retsforbundets valgbog 1945	39
Retsforbundets valgbog 1945	40
Retsforbundets valgbog 1945	41
Retsforbundets valgbog 1945	42
Retsforbundets valgbog 1945	43
Retsforbundets valgbog 1945	44
Retsforbundets valgbog 1945	45
Retsforbundets valgbog 1945	46
Retsforbundets valgbog 1945	47
Retsforbundets valgbog 1945	48
Retsforbundets valgbog 1945	49
Retsforbundets valgbog 1945	50
Retsforbundets valgbog 1945	51
Retsforbundets valgbog 1945	52
Retsforbundets valgbog 1945	53
Retsforbundets valgbog 1945	54
Retsforbundets valgbog 1945	55
Retsforbundets valgbog 1945	56
Retsforbundets valgbog 1945	57
Retsforbundets valgbog 1945	58
Retsforbundets valgbog 1945	59
Retsforbundets valgbog 1945	60
Retsforbundets valgbog 1945	61
Retsforbundets valgbog 1945	62
Retsforbundets valgbog 1945	63
Retsforbundets valgbog 1945	64
Retsforbundets valgbog 1945	65
Retsforbundets valgbog 1945	66
Retsforbundets valgbog 1945	67
Retsforbundets valgbog 1945	68
Retsforbundets valgbog 1945	69
Retsforbundets valgbog 1945	70
Retsforbundets valgbog 1945	71

ret 1945

**RETSFORBUNDETS
VALGBOG
1945**

VED
OLUF PEDERSEN

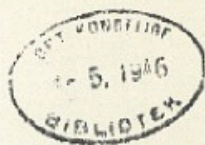

UDGIVET AF 1000 MANDSFORENINGEN
STØTTEFORENING FOR DANMARKS RETSFORBUND

t

INDHOLD

	Side
Forord	1
Nøgleregister	2
Retsforbundet paa Rigsdagen	3
Formaal for Retsforbundet	4
Retsforbundet under Besættelsen	5
Efter Befrielsen	20
Retsforbundets Grundlovsændringer 1939 ..	22
De forenede Nationer	23
Retsvæsen	23
Ro og Orden	24
Straffelov og Værnemagere	24
Arbejdsforhold	25
Social Forsorg	26
Englandstraktat	27
Valutacentral	27
Ordninger	28
Statslaan	28
Udstykning	29
Naturfredning	29
Forskellige Lovforslag	29
Kronekurs	30
Told og Skatter	31
Statsdrift	31
Valglovstillæg	32
Militærvæsen	33
Hvervningen	34
Undergrunden	35
Sydslesvig	36
Retsforbundet og Skolen	37
Erstatning til Besættelsestidens Ofre	38
Omkring 9ende April 1940	39
Oluf Pedersen og Dansk Samling	40
Oprejsning til uforskyldt internerede	42
Afstemninger	42
Afgift ved Salg af fast Ejendom	43
Socialdemokratiets Grundskyldsforslag	44
Lov om Orden i den offentlige Økonomi ..	45
Hvad skal der betales?	60
Tabeller	61

FORORD

Valgboken skal være Vejledning for Retsforbundets Kandidater ved Folketingsvalget, og Tusindmandsforeningen har stillet fornødne Midler til Raadighed, saa den frit kan tilstilles de til Sekretariatet anmeldte Kandidater.

Det er Opgaven at give fornøden Oplysning om Rigsdagsarbejdet, og Emneoversigten vil gøre det muligt hurtigt at finde det fornødne, for den, der forud er fortrolig med Indholdet.

Rigsdagen, Oktober 1945.

Oluf Pedersen.

Nøgleregister.

	Side		Side
Antikominternpagten	13	Opvejsning	42
Arbejdsløshedskasser	26	Orden i off. Økonomi	45
Arbejdsforhold, Lov om	25	Ordninger	28
Attentatvirksomhed	18	Parlamentarisk Kommission	39
Bach's Knud, Genvejsning ..	7	Pedersens Oluf Radioerklæ-	
Bank, Danmarks	29	ring	15
Besættelsens Ofre	38	Personlig Stemmeret	32
Chokoladeskat	31	Radioraadsvalg	29
Danmarks Bank	29	Regering efter 29. Aug. ..	17
Dansk Samling	40	— — Befrielsen ..	20
Danmarks Undergrund	35	Regresret for Grundskyld..	47
Englandstraktat	27	Retsforbundets Stemmetal..	3
Erklæring af 8. Juli	7	Retsforbundet og Skolen	37
Erstatning, Krigens Ofre ..	38	Restaurationsskat	31
Forenede Nationer	23	Retsvæsen	23
Forbrugsafgifter	64	Rigsret	39
Formue i Danmark	63	Ro og Orden	24
Forsorg, Social	26	Rutebiler	31
Formueafgift	47	Salgsafgift fast Ejendom ..	43
Fuld Grundskyld	45	Scavenius, Ministeriet	15
Grundskyldsbeløb 1945	61	Skatter	31
Grundlovsændring 1943	22	Skolen og Retsforbundet ..	37
Grundskyldsforslag, Retsfor-		Socialdemokratiets Grund-	
bundet	45	skyld	44
Grundskyldsforslag, Socialde-		Social Forsorg	26
mokratiet	44	Statslaan	28
Grundstigningsskylden	55	Sterlingkurs	30
Hvedemelsafgift	28	Straffelov	24
Hvervning	34	Sydslesvig	36
Højgaard Gruppen	10	Teater, kgl.	31
Høstudbyttet	62	Tugthuslov	25
Indtægt, offentlig	63	Told og Skatter	31
Julierklæringen	7	Tvungen Voldgift	25
Kommunister om Krigen ..	5	Tøjskat	31
— Interneringen	9	Valget 1943	16
Krigshartkornsskat	53	Valglovstillæg Rf.	22
Kronekurs	30	Valutacentral	27
Modstandsbevægelsen i Re-		Vurdering 1936	61
gering	40	Vurderingsregler	45
Nationalt Samarbejde	6	Værnemagere	24
Naturfredning	29	Udgift, offentlig	64
Nationer, forenede	23	Udstykning	29
Nimandsudvalg	8	Undergrund	35
— Svar til Kongen	12		

Retsforbundet paa Rigsdagen.

Retsforbundet blev stiftet i 1919 af en Kreds af Mennesker, der ønskede at arbejde for retfærdige Samfundsforhold. Grundlaget var Henry Georges Tanker, og man ønskede en hurtig Likvidation af det bestaaende, Gennemførelse af fuld Grundskyld straks i Forbindelse med en Formueafgift, der saavidt muligt stillede alle Formueejere lige.

Man ønskede, at det hele skulde ske hurtigt. Det maa den ønske, der brænder af Utaalmodighed efter at afskaffe en Uret, og det var Formaalet med Retsforbundet.

Først var det nødvendigt at sikre sig Ret til Andel i Tillægsmandater ved Folketingsvalget, hertil krævedes Partianmeldelse fra 10.000 Vælgere. Og da det var opnaaet, deltog Retsforbundet i Folketingsvalget 1924, hvor det fik 12.643 Stemmer, men ingen valgt. Derefter er Tallene:

1926	17.463	Stemmer	2	Mandater
1929	25.810	—	3	—
1932	41.238	—	4	—
1935	41.490	—	3	—
1939	33.783	—	3	—
1945	31.323	—	2	—

Stemmetallet svarer til 2,3 Mandater. Det kan anføres, at der forud for sidste Valg ikke var offentlige Møder. Agitationen førtes skriftligt, og Retsforbundet havde ingen Aviser.

Formaal.

I Foreningens Love af 18./5. 1923 blev det udtrykt i følgende:

»Forbundets Formaal er Folkets økonomiske Friggørelse ved ad fredelig Vej at søge den nuværende Magtstat omdannet til en Retsstat, hvis Opgave alene vil være at sikre Borgernes personlige Frihed, Ret til Udbyttet af eget Arbejde, lige Andel i Landets Grundværdier og Deltagelse i Styret af de fælles Anliggender«.

Overfor dette er alle Retsstatsfolk forpligtet.
Om Arbejdet paa Rigsdagen kan siges, at:

Retsforbundets Rigsdagsgruppe har aldrig taget Stilling til en Sag ud fra Særintereser.

Der er naturligvis Spørgsmaal, hvorom der indenfor Retsforbundet kan være afvigende Meninger, men den Begrundelse, som er givet for Gruppens Stilling, kan altid anføres.

Retsforbundet under Besættelsen.

Retsforbundet gav straks efter Krigens Udbrud, først i September 1939, Udtryk for sin Loyalitet overfor Landets Regering.

Efter Besættelsen stod vi bag Samlingsregeringen, endog saa stærkt, at Oluf Pedersen foreslog en Dagsorden, der vedtoges 28. Maj 1940, og hvori Folketinget tog Ministerens Oplysning til Efterretning og udtalte: »at der ikke skal administreres ud fra Særinteresser, men ud fra Ønsket om Varetagelse af Alles Tarv og dermed Helhedens Vel.« (Vedtagelsen skete med 97 St. imod 3, Bondepartiet, Kommuniste og Nazister var fraværende. De fire store Partier og Rf. stemte for.)

I Modsætning hertil kan anføres at Kommunisterne, saaledes Axel Larsen 19. Okt. 1939, angreb Socialdemokratiet, fordi den internationale Fagorganisation var sluttet op bag England og Frankrig. Krigens var, sagde Larsen: »ikke mere retfærdig paa den ene Side end den anden«, og han betegnede Fagforeningernes Vedtagelse som en »Slyngelstreg«.

— Han var ikke med fra Starten.

Paa et Tidspunkt, 23./5. 1940, da Fritz Clausen forsøgte at faa Magten— og man næsten overalt ventede, at han vilde faa det — udtalte Oluf Pedersen:

»et Smudsblad, hvis Navn jeg ikke vil nævne, fortalte, at een Mand kunde ordne det hele — hvad der er latterligt«.

Og den 27./6. 1940 udtalte Oluf Pedersen, at det var det danske Folk, der skal styre Danmark.

»Der er imidlertid nogle Fantaster, der kræver at Magten skal udleveres dem, tiltrods for at de næppe udgør en Tyvendedel af Befolkningen — og saa ser jeg endda bort fra Kvaliteten«.

Denne Udtalelse, der gik gennem alle Blade, og ogsaa gengaves i Radio, medvirkede i alt Fald til, at vi ikke fik en Fritz Clausen Regering.

Det blev meddelt Oluf Pedersen, at naar Nationalsocialisterne fik Magten, skulde han hænges i den højeste Galge.

Det nationale Samarbejde.

Den 2. Juli 1940 kom Statsminister Stauning til Oluf Pedersen og bad om Retsforbundet vilde indgaa et nationalt Samarbejde med de fire store Partier, og samme Aften udsendtes følgende fra de fem Partier:

»De paa Rigsdagen repræsenterede Partier, der ønsker den bestaaende Forfatning bevaret som Grundlag for det politiske Liv, har besluttet at gennemføre et nationalt dansk Samarbejde.

Partierne lægger alle Parti-Uoverensstemmelser til Side og samles til Sikring af den Uafhængighed og Integritet, som er tilsagt vort Land, og som er Folkets fornemste Ønske.

Dette Samarbejde vil paa Rigsdagen og igennem Regeringen virke for Løsning af de Opgaver, som Tiden fører frem, og navnlig vil det være magtpaaliggende at gennemføre saadanne Reforme, som ogsaa med Hensyn til Budgetter og Statsøkonomi under de ændrede Vilkaar skaber Sikkerhed for sunde og økonomiske Forhold.

Desuden vil man skride til saadanne Foranstaltninger, som kan bidrage til Formindskelse af Understøttelses-trangen, ved at den arbejdsdygtige Befolkning føres over til Udførelse af Arbejde, der kan tjene til Sikring baade for de Arbejdsløse og for Samfundet.

Iøvrigt vil det være Formaalet at bringe Dagens Opgaver til hurtig Løsning og at sikre det bedst mulige Sam-

arbejde med de Nationer, med hvilke Forbindelse er mulig, og hvis Forstaaelse vi ogsaa paakalder.

Nationalt Samarbejde med disse Folk er Maalet for vore Partiers Bestræbelser.

For at sikre Samarbejdets videre Udvikling og tilrettelægge Arbejdet, naar Rigsdagen ikke er samlet, valgte Partierne et Fællesudvalg paa 2 Medlemmer fra hvert af de fire Partier og 1 Medlem fra Danmarks Retsforbund.«

Bondepartiet og Kommunisten blev ikke indbudt. Samme Aften rykkede Fritz Clausens Cyklekolonner imod Christiansborg. Disse »Oprørere« blev overfaldet af de københavnske Borgere og maatte under Politiets Beskyttelse.

Knud Bachs Genrejsning.

Dagen efter udsendte Knud Bach en Opfordring til Genrejsning gennem Afløsning af Systemet Stauning — med et nyt Ministerium, der bragte os i »det rette Forhold til det nye Tyskland«.

Opfordringen blev tiltraadt af Bondepartiet, DNSAP — og Svend E. Johansen.

8. Juli Erklæringen.

Den 9. Juli indeholdt Dagspressen følgende:

Udenrigsminister Erik Scavenius har efter det første Ministermøde i Gaar i det nye Ministerium fremsat følgende Udtalelse, som er tiltraadt af den samlede Regering:

Ved min Overtagelse af Udenrigsministeriet vil det findes naturligt, at jeg fremsætter nogle Bemærkninger om Danmarks Udenrigspolitik. Jeg vil herved drage en Parallel mellem Forholdene under Verdenskrigen og nu.

Det har været den lille Stats Opgave at føre en Politik, der holdt Landet uden for de store Staters Kampe. Opgaven maatte nærmere forstås saaledes, at Danmark under ingen Omstændigheder maatte komme i Strid med sin store Nabo mod Syd. Denne Politik har fundet Tysklands Forstaaelse og Støtte saavel under Verdenskrigen som under den nuværende Krig — med den Forskel, der følger af de forandrede Muligheder for Krigsførelsen.

Med denne Forskel taget i Betragtning kan man sammenstille Begivenhederne i August 1914 og i April i Aar. I begge Tilfælde var det den tyske Politiks Maal at holde Danmark uden for Krigsbegivenhederne, idet Landet ved sin Beliggenhed dækker Østersøfronten i Forhold til England. Som Følge af de ændrede Vilkaar for Krigsførelsen maatte Opgaven denne Gang væsentlig tilfalde de tyske Land- og Luftstridskræfter, medens den under Verdenskrigen alene løstes af den tyske Flaade. Det maa bemærkes, at den Omstændighed — de tyske Stridskræfters Tilstedeværelse i Landet selv, hvor friktionsløst den end lykkeligvis forløber — ganske naturligt har gjort Forstaaelsen sværere for det danske Folk. Under Verdenskrigen udelukkede den tyske Flaades Eksistens, at England kunde søge at forcere Agangen til Østersøen og at skaffe Tyskland en tredje Kampfront. Herved bevaredes Danmarks Neutralitet, og dette vil altid blive erindret med Taknemlighed i Danmark.

Under den afsluttede Folkeforbundsperiode fastholdtes den danske Politiks Linje. Danmark nægtede at deltage i Forbundets mod Tyskland rettede Politik.

Ved de store tyske Sejre, der har slaaet Verden med Forbavselse og Beundring, er en ny Tid oprunden i Europa, der vil medføre en Nyordning i politisk og økonomisk Henseende under Tysklands Førerskab. Det vil være Danmarks Opgave herunder at finde sin Plads i et nødvendigt og gensidigt aktivt Samarbejde med Stortyskland. Det danske Folk stoler paa, at det i den nye europæiske Ordning vil kunne bevare sin Selvstændighed, og det haaber at finde Forstaaelse for sin Egenart og for sin traditionelle, fredelige, politiske og sociale Udvikling.

Erik Scavenius.

Erklæringen var ikke godkendt af Samarbejdsudvalget — og Oluf Pedersen protesterede mod den.

I Nimandsudvalget var alle nationale Afgørelser eenstemmige, til andre Afgørelser krævedes kun Tilslutning fra de fire Regeringspartier.

Det fremhæves:

1. at Udvalget som nævnt ikke fik forelagt 8. Juli Erklæringen,
2. at det var de Konservative, der krævede Dr. Munchs Afgang, hvorved man fik Scavenius i Stedet, og
3. at, som det er offentlig bekendt, at Retsforbundet i k k e vilde gaa med til Anlægget af Hærvejen op igennem Lolland — og til den senere Ringvej omkring København.

Kommunisternes Internering.

Den Nat, Tyskerne overfaldt Rusland, forlangte de, at de ledende danske Kommuniste blev sat fast, og da Justitsminister Harald Petersen og Udenrigsminister Scavenius frygtede, at man ellers tog selv — og førte Kommunisterne til Tyskland, blev Kravet opfyldt.

Det kritiseres i Dag, at man gjorde det, men hvis det ikke var sket, og Tyskerne havde taget dem, var det sikkert blevet kritiseret endnu stærkere.

Beslutningen skete ud fra Nødretreregl'en, den samme, som er det juridiske Grundlag for Interneringen af nazistiske Elementer ved Besættelsens Ophør. Den 20. August 1940 fremsattes Forslag til Lov om Forbud imod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed.

Herved opløstes alle kommunistiske Foreninger og Sammenslutninger. Personer, hvis Adfærd har givet særlig Grund til at antage, at de vil deltage i kommunistisk Virksomhed eller Agitation, kunde tages i Forvaring.

De, der blev taget i Forvaring, skulde inden 24 Timer for Københavns Byret, men Forvaringen skulde opretholdes, medmindre der forelaa en aabénbar Fejltagelse.

Besked om hvem der skulde tages i Forvaring, skulde gives et Rigsdagsudvalg, hvori Retsforbundet var repræsenteret.

Dette Udvalg fik de Interneredes Antal halveret. Det fik ordnet det økonomiske for dem, der havde Familie at forsørge. Desværre blev de Internerede ikke frigivet inden det tyske Overfald Natten mellem 28. og 29. August 1943.

Justitsminister Thune Jakobsens Ansvar herfor er til Undersøgelse i den parlamentariske Kommission.

Retsforbundets Ordfører Oluf Pedersen udtalte ved Behandlingen af Kommunistloven: »Under de givne Forhold, og da de nuværende Tilstande er uholdbare, stemmer vi for Loven.«

Ole Bjørn Kraft holdt en længere Tale imod Kommunerne.

Ingeniørgruppens Henvendelse.

I November 1940 overbragte Minister N. H ø s t en Henvendelse fra ham selv og fhv. Retspræsident Holger Andersen, Fabrikant Johan Hansen, Percy Ipsen (Riffelsyndikatet), Skibsreder A. P. Møller, Magister Wilh. la Cour, Ingeniørerne P. Kampman og I. Saxild. Senere meddelte Ingeniør Højgaard, at han ogsaa stod bag.

Det hed i Henvendelsen, at hele Folket sluttede sig til Kongens Opfordring til Ro og Orden.

Man skrev: »Vi erkender, at der fra de politiske Partiers Side er vist Selvbeherskelse og Disciplin«, bl. a. henvises til Samlingsministeriet. »Tilrods herfor er der i vide Kredse af Befolkningen stadigt til Stede en betydelig Uro og Spænding, som ikke er udløst ved de Forholdsregler, der er truffet.« Hovedsagen var Frygt for Fritz Clausen.

Det hed: »Vi er af den Opfattelse, at den nationalsocialistiske Bevægelse breder sig i vide Kredse.«

»for at bevare Mulighed for at Danmark kan slippe ud af Faren uden Ulivssaar, anser vi det for nødvendigt, at der foretages en gennemgribende Forandring i vor Regering. Der bør dannes et Ministerium af politisk uafhængige frit stillede Mænd«. Ministeriet skulde dannes paa fuldtud forfatningsmæssig Maade.

Det hed videre: »Sagen er den, at vi ikke kan tillægge Politikernes Bedømmelse af den foreliggende Situation virkelig Betydning«.

»der spilles i Øjeblikket efter Regler, som Politikerne ikke er fortrolig med«.

Man var interesseret i, »at til alle Sider fritstillede dansksindede Mænd har Ledelsen i Landets Anliggender i Hænde hellere end at det skulde overgaa til Mænd af det nationalsocialistiske Parti«.

Der ønskedes Fuldmagter til Regeringen og henvistes til Lovgivningen af 8. August 1914.

Man skrev: »Hvad Tyskerne vilde sige dertil? Ikke uvenligt — tværtimod.«

»Navnlig de socialdemokratiske Politikeres Ideologi er jo netop den, der er Tyskerne mest imod.«

Man mente: »Tyskland er ved at tabe Taalmodigheden overfor et Ministerium som det nuværende og meget snart vil fremskynde en Ændring.«

Senere hed det: »ikke udelukket, at en Regering som den her nævnte vil kunne opnaa Fordele paa Tyskland, der ikke kan opnaas ved et Ministerium som det nusiddende, thi vi har den Tro, at Tyskland i Virkeligheden kun nødigt vil se Danmark gaa sin sociale og økonomiske Undergang i Møde.«

I en senere Skrivelse hed det: »Ministeriet maa være fritstillede, fædrelandssindede Mænd, som kan modtages med Tillid fra alle Sider, iblandt dem bør om muligt findes Folk, der har en varm Forstaaelse af de danske Arbejderes og Bønders Grundindstilling.«

Det skal her indskydes, at Hr. Arne Sørensen i Kristeligt Dagblad for 23. Marts 1943 overfor Hal Kock skrev:

»Det er rigtigt, at baade jeg og andre i Sommeren 1940 drøftede den Tanke, at det kunde blive nødvendigt med et Forretningsministerium bestaaende væsentligt af Ikke-Politikere.«

Man maa vel nok spørge nødvendigt overfor hvem? Hele denne Henvendelses Form, imødekommende før Kravet fremsættes.

Arne Sørensen hævdede da ogsaa 21.-6. 1945, at syntes, man gjorde disse Folk Uret.

Hans Partifælle, Stærmosen, udtalte dog den 14.-9. 45, at

han absolut mente, det var en Fejl at danne et Forretningsministerium for at opnaa Fordele hos Tyskerne — men det var hans Fører, Arne Sørensen, Bagmand for.

Det maa vel nok kaldes Eftergivenheds-politik.

Henvendelsen blev af Kongen forelagt Stauning, der igen fik Lov at forelægge den for Nimandsudvalget, der gav Kongen følgende Svar:

Til Statsministeren.

Ni-Mandsudvalget, som repræsenterer de 5 samarbejdende Partier (Danmarks Retsforbund, Det konservative Folkeparti, Det radikale Venstre, Socialdemokratiet og Venstre), der ved sidste Valg ialt talte 1.530.000 Stemmer af 1.700.000 afgivne, anmoder Statsministeren om — efter at have hørt en Redegørelse for Ministerens Konference med Hans Majestæt Kongen om den Henvendelse, Kongen har modtaget om at ændre Formerne for Regeringens Sammensætning — at takke Kongen, fordi denne Henvendelse er rettet til Udvalget, og at takke, fordi Kongen har bifaldet, at Statsministeren den 15. November i Aar maatte udtale følgende:

»Jeg benytter derfor Anledningen til at udtale, at hele Regeringen staar paa parlamentarisk Grund. Rigsdagen kan ikke lukkes ude fra Deltagelse i Dan-nelsen af Ministerium, og der er ingen i den samlede Regering — heller ikke Landets Konge —, som nærer noget Ønske om at handle udenom Rigsdagen. Der findes i Øjeblikket en lovlig Regering, og skal den ændres, maa det ske paa lovmæssig Maade, følgende dansk parlamentarisk Statsskik.«

De fornævnte Partiers Repræsentanter tilslutter sig i eet og alt denne Regeringserklæring og ønsker hertil at føje:

- 1) at denne da ogsaa er i nøjeste Overensstemmelse med Erklæringer, Hans Majestæt tidligere har afgivet eller givet Tilslutning,
- 2) at vi er af den Opfattelse, at Forfatningens Aand og Bogstav kræver, at det af Kongen udpegede Ministerium skal kunne arbejde sammen med — det vil sige

være i Overensstemmelse med — Folkets valgte Repræsentanter,

- 3) at vi vil anse det for en stor Ulykke for Land og Folk, om denne danske forfatningsmæssige Linie blev brudt, saa som det vilde ske, dersom Hensyn toges til før-omtalte Henvendelse, og endelig
- 4) at vi vilde anse det for skæbnesvangert, om de vide og store Kredse, vore Partier repræsenterer, Arbejder, Bonde og Borger, ikke fortsat var direkte repræsenteret i Regeringen.

Rigsdagen, den 29. November 1940.

Danmarks Retsforbund
sign. Oluf Pedersen.

Det konservative Folkeparti,
sign. Ole Bjørn Kraft. Axel B. Lange.

Det radikale Venstre,
sign. A. M. Hansen. Bertel Dahlgaard.

Socialdemokratiet,
sign. Alsing Andersen. H. C. Hedtoft-Hansen.

Venstre,
sign. N. Elgaard. J. P. Stensballe.

Antikominternpagten.

Fra tysk Side ønskedes Tilslutning til Anti-Kominternpagten, og Scavenius og Gunnar Larsen gik ind for Tilslutning. Senere gik ogsaa Stauning og Kjærbøl ind for Tanken, medens Thune Jakobsens Stilling var uklar.

De øvrige Ministre og Samarbejdsudvalget var imod. Men Tyskerne stillede da et Ultimatum om, at hvis Tilslutning ikke blev givet, følte de sig løst fra »Overenskomsten« af 9. April.

Heroverfor bøjede man sig, efter at der var aftalt en Fortolkning af, hvad Tilslutningen betød. Herom udsendes følgende:

Udenrigsministeriet meddeler Tirsdag:

»I Henhold til Artikel 2 i den mellem Tyskland, Italien og Japan afsluttede Overenskomst til Bekæmpelse af Kommunismen, den saakaldte Antikominternpagt, har denne

Pagts Signatarmagter indbudt den danske Regering til at tiltræde Pagten, hvis første 5aarige Gyldighedsperiode udløber den 25. November 1941, og som nu forlænges for et Tidsrum af yderligere 5 Aar.

I Erkendelse af den Fare, Kommunismen indebærer for hele vor Kultur og Samfundsorden, har den danske Regering som bekendt allerede sidste Sommer taget Initiativet til Gennemførelse af Loven af 22. August 1941 om Forbud mod kommunistiske Foreninger og mod kommunistisk Virksomhed, efter at den tidligere ved Tilbagekaldelse af det danske Gesandtskab i Moskva have afbrudt Forbindelsen mellem Danmark og Sovjetunionen.

Som en naturlig Konsekvens af den politiske Linje, som her i Landet i dette Spørgsmaal er blevet fulgt siden Udbruddet af Krigen mellem Tyskland og Rusland, har Regeringen skønnet det betimeligt at efterkomme den ovennævnte Indbydelse, hvorfor Udenrigsministeren efter den tyske Rigsregerings Indbydelse har begivet sig til Berlin for Tirsdag den 25. November 1941 at tilkendegive Danmarks Tiltrædelse af Pagten samtidig med, at denne forlænges for et Tidsrum af 5 Aar mellem de oprindelige Parter og de Lande — Spanien, Ungarn, Manchukuo — der senere har sluttet sig til dem, og yderligere tiltrædes af Finland, Bulgarien, Rumænien, Kroatien, Slovakiet og Kina.

Pagten gaar ud paa, at de kontraherende Stater gensidigt vil underrette hverandre om den kommunistiske Internationales Virksomhed, raadføre sig med hverandre om de nødvendige Afværgeforanstaltninger til Modvirken af saadan Virksomhed samt gennemføre disse Foranstaltninger i snævert Samarbejde.

Derudover indeholder Pagten ingen politiske eller andre Forpligtelser. Heller ikke berører den Danmarks Stilling som ikke-krigsførende Magt.

Pagten befatter sig derimod paa den offentlige Sikkerheds Omraade med de kontraherende Parters Samvirken

mod den kommunistiske Internationales Opløsningsarbejde. Pagten tilsigter en Sammenfatning og Koordination af de Afværgeforanstaltninger mod Kommunismen, som hver af de deltagende Stater skal foretage paa eget Territorium.«

I Mellemtiden var der udsendt alarmerende tyske Rygter om store Forpligtelser. Der blev derfor stor Uro med Demonstrationer og Fare for et Brud med Tyskland paa en Pagt, Konge, Regering og Rigsdag havde tiltraadt — en højst ulykkelig Udgang.

For at hindre dette, afgaves følgende Erklæring i Radio:

Sekretæren i Rigsdagens Samarbejdsudvalg, Folketingsmand Oluf Pedersen, fremsatte i Radioavisens Middagsudsendelse følgende Udtalelse:

Foranlediget ved Rygter, udspreedt af ukyndige eller ond-sindede Personer, ogsaa i udenlandsk Radio, ønsker jeg at meddele Offentligheden, at den Pagt mod Kommunismen, som er indgaaet af Danmarks Udenrigsminister efter Bemyndigelse af Hans Majestæt Kongen paa Regeringens Ansvar og med Tilslutning af Rigsdagen ved Samarbejdsudvalget, ikke indeholder andre Forpligtelser end de, hvorom der gennem Regeringens Erklæring er givet hel og fuld Besked, og at det fortsat er enhver dansksindet Borgers Pligt at følge Kongens Bud om at vise Ro og Orden. Den, der handler herimod, fornægter det nationale Sammenhold og handler ilde imod vort Fædreland.

Dannelsen af Ministeriet Scavenius.

Til Kongens Fødselsdag 1942 sendte Hitler Lykønskning, hvorpaa han modtog en høflig Tak, hvad han blev saa vred over, at han kaldte Gesandten hjem og sendte vor Gesandt bort. Efter nogen Tids Forløb blev Scavenius kaldt til Berlin, hvor der blev krævet, at han dannede Ministerium. Han svarede Nej, og Dr. Best kom herop.

Til Dr. Best vilde Scavenius ikke gaa med Svar om, at vi beholdt B u h l, og denne ønskede da at fratræde, hvorefter B r a m s n æ s blev opfordret til at danne Regering. Han gik ogsaa til en Forhandling med Dr. Best, og blev

accepteret af Tyskerne, men tiltrods at Forhandlingerne forløb uden noget særligt, svarede han Nej. Derefter prøvedes med Hauch, der godt vilde, men det vilde Tyskerne ikke. Ogsaa andre bragtes i Forslag med samme Resultat, og der var kun enten Scavenius med et parlamentarisk Ministerium, eller et Forretningsministerium — maaske rettere et Fritz Clausen Ministerium. Overfor dette gik Retsforbundet, De Radikale og Socialdemokrater ind for Scavenius, og efter Forhandling, med kraftig Henstilling fra Kronprinsen (Kongen), gik ogsaa Venstre og Konservative med.

Derefter dannedes Ministeriet Scavenius uden Nazister — men ogsaa uden Knud Kristensen, der godt vilde have været i et Ministerium Hauch.

Til Valg.

Det lykkedes Scavenius ved Forhandling med Dr. Best at faa Valg til Rigsdagen i Foraaret 1943, og her led Tyskerne deres store Nederlag ved de faa Stemmer, der afgaves paa deres Venner, Nationalsocialisterne og Bondepartiet.

Valget viste, som det engelske Arbejderpartis Fører, Professor Laski, udtalte ved Socialdemokratiets Kongres, for Alverden, hvordan det danske Folks Stilling var.

Der var to Fejl ved Valget, dels at Kommunisterne ikke deltog, men det blev udlignet gennem, at de straks efter Befrielsen fik ved særlig Lov tildelt de samme Mandater som i 1939, og da de tilmed fik to Ministre, har de faaet baade i Pose og Sæk.

Den anden Fejl var, at der ikke var offentlige Møder, og det gik haardt ud over Retsforbundet.

Blankt Nej til Tyskerne.

Den 28. August 1943 kom, efter forskellige Uroligheder og en Opfordring fra Konge, Regering og Samarbejdsudvalg m. fl. om ikke at provokere eller lade sig provokere,

et tysk *Ultimatum*, hvori der krævedes af Regeringen, at den erklærede *Undtagelsestilstand* for hele Landet, herunder Forsamlingsforbud, Strejkeforbud, Udgangsforbud, Aflevering af Vaaben, Presseensur under tysk Medvirkning samt Hurtigdomstole. For Sabotage m. v. krævedes *Dødsstraf*.

Desuden krævedes for Odense paa Grund af en Episode en *Bod* paa en Mill. Kr. samt de skyldige fanget, og indtil det var sket, forlangtes 10 Odenseborgere udleveret som *Gidsler*.

Hertil blev der *eenstemmigt* fra Ministerium og Nimandsudvalg svaret *Nej*, og dette blev godkendt af Kongen.

Oluf Pedersen udtalte den 14.-9. 1945 i Folketinget, at paa disse Krav vilde der paa enhver Tid kun have været eet Svar: *Nej!*

Ønske om ny Regering.

Ministeriet indgav sin Afskedsbegæring, der ikke blev modtaget, men det ophørte at fungere. Der kom allerede den 1. August Spørgsmaal fra Dr. Best til Direktør Svenningsen i Udenrigsministeriet om, paa hvilke Betingelser han vilde danne ny Regering, men de samarbejdende Partier svarede *Nej*. Derefter henvendte Højesterets Præsident sig til Kongen gennem Kronprinsen og Buhl, Knud Kristensen, Fibiger, Munch og Oluf Pedersen blev kaldt til Sorgenfri. Der var Enighed om at svare *Nej*. Det er *usandfærdigt*, naar det i illegale Skrifter anførtes, at Dr. Munch og i særlig Grad Oluf Pedersen gik ind for at danne Ministerium, men at det lykkedes de andre at faa dem ombestemt. Derimod gik Oluf Pedersen stærkt ind for at Kongen skulde give Tilslutning til Departementschefordningen.

Rigsdagen blev ikke indkaldt. Nimandsudvalget ophørte ogsaa officielt at fungere, men det nationale Samarbejde bestod helt indtil den 5. Maj 1945, og de samme 9, samt een Minister fra hver af de fire Partier — Trettenmandsudvalget — var til Raadighed for Administrationen.

Fordømmelse af Attentatvirksomhed.

Udsendt gennem Dagspressen den 5. Januar 1944:

Undertegnede Repræsentanter for Socialdemokratiet, Det konservative Folkeparti, Venstre, Det radikale Venstre og Danmarks Retsforbund udtaler vor Fordømmelse af den Attentatvirksomhed, der har udviklet sig, og hvorved man paa Grund af modstaaende Indstilling og Anskuelse stræber hverandre efter Livet. Vi forkaster disse Voldsmetoder i den politiske Kamp, og vi er overbevist om, at det danske Folks overvejende Flertal vender sig mod saadanne Kampmetoder. Vi føler os derfor berettiget til at udtale vor Harme og Sorg over de forefaldne Overfald, og til indtrængende at paapege Nødvendigheden af, at denne Udvikling standses. Danmarks Borgere maa under de nuværende Forhold føle sig forpligtet til ikke at øve Selvtægt. Tilbagefald til Fortidens Hævnmetoder maa bandlyses. Det danske Folk skal nu og i Fremtiden alene bygge paa Lovens og Rettens Grund.

V. Buhl. Knud Kristensen. V. Fibiger.
A. M. Hansen. Oluf Pedersen.

Protest imod Jødeforfølgelserne.

København, den 8. Oktober 1943.

Den Befuldmægtigede for det tyske Rige,
Hans Excellence, Hr. Dr. Best.

Undertegnede Repræsentanter for Socialdemokratiet, Venstre, Det konservative Folkeparti, Det radikale Venstre og Danmarks Retsforbund ønsker i Anledning af den Aktion, som Natten til den 2. Oktober blev indledet imod Jøderne i Danmark, over for Deres Excellence at give Udtryk for den dybe Sorg, disse Handlinger har fremkaldt i det danske Folk.

De danske Jøder er en levende Del af Folket, og hele Folket er derfor paa det dybeste ramt af de iværksatte Foranstaltninger, der føles som en Krænkelser af dansk Retsbevidsthed.

V. Buhl. Knud Kristensen. Ole Bjørn Kraft.
A. M. Hansen. Oluf Pedersen.

Opløsningen af Politiet —

Protest afgaves den 23. Sept. 1944 til Dr. Best:

Undertegnede Repræsentanter for Socialdemokratiet, Det konservative Folkeparti, Venstre, Det radikale Venstre og Danmarks Retsforbund nedlægger overfor den Rigsbefuldmægtigede den stærkeste Protest mod de skete Arrestationer og Deportationer af det danske Politi. Som Talsmænd for den danske Befolkning giver vi Udtryk for den dybe Harme, som dette Magtovergreb har fremkaldt overalt i vort Land. Løsladelse og Hjemsendelse af de arresterede og de fra Hjemlandet deporterede Politifolk og Genoprettelse af det opløste Politi er en bydende Nødvendighed. De nu tilvejebragte Forhold vil, om de fortsætter, føre Landet ud i en Tilstand af Lovløshed og Opløsning i alle Samfundsforhold. Ansvar for herfor vil falde helt og fuldt paa de Myndigheder, som har frataget Landet dets lovlige Ordensmagt.

København, den 23. September 1944.

V. Buhl.   Ole Bjørn Kraft.   Knud Kristensen.
A. M. Hansen.   Oluf Pedersen.

Efter Befrielsen.

Den nye Regering.

Allerede kort efter Bruddet deltog Oluf Pedersen i Opfordringen til Buhl om at danne den nye Regering — efter Befrielsen.

Buhl gik til Kongen og fremsatte en Plan om 12 Fagministre foruden fire særlige Samarbejdsministre, idet Samarbejdsudvalget med Repræsentanter for alle de fem Samarbejdspartier skulde bibeholdes.

Denne Form for Samarbejde protesterede Oluf Pedersen imod, og ved et Møde den 13.-12.1943 meddelte Oluf Pedersen til Buhl, at han ikke troede, at denne Plan var gennemførlig i Retsforbundet, han vilde i alt Fald ikke gaa ind derfor, enten ingen særlige Samarbejdsministre, eller ogsaa en fra alle de fem samarbejdende Partier.

Heroverfor erklærede Buhl, at han havde haft Vanskeligheder nok med Retsforbundet, og Regeringen maatte være enig, og det kunde ikke forventes, at de andre Partier vilde gaa ind paa Retsforbundets Skatteteorier.

— Spørgsmaalet blev derefter udsat.

Efter Befrielsen kom det ny Ministerium som en Overraskelse for Retsforbundet. Det var ikke taget med paa Raad.

I det nye Ministerium havde det sig saakaldte Frihedsraad krævet et lige Antal Ministre med Folkerepræsentationen — Ni mod Ni. Desuden havde Frihedsraadet krævet og Partiernes Repræsentanter bøjet sig, ja Knud Kristensen endog sagt, at det for Venstre var uden Interesse, at ingen fra Ministeriet Scavenius maatte komme i det nye Ministerium, dette gjaldt Halfdan Hendriksen, Bording, Jørgen Jørgensen og Elgaard. — Christmas Møller erklærede den 14.-9. 1945 i Folketinget, at han var imod dette Krav.

Oluf Pedersen skrev, inden Ministeriet var endelig godkendt, til de fire andre Partiformænd,

at det nye Ministerium vilde faa en vanskelig Opgave og at det gjaldt om at faa en stærk Regering, hvis Medlemmer var i Stand til at samarbejde,

at alle Regeringens Medlemmer maatte staa paa Folkestyrets Grund, hvorfor hverken Kommuniste eller Dansk Samling kan deltage i Regeringen,

yderligere vil jeg hævde, at den nye Regerings Medlemmer bør være uafhængige af fremmede Magter.

Efter det der forelaa for Oluf Pedersen var dette ikke Tilfældet, og den nye Regering kunde ikke faa Retsforbundets Tilslutning.

Til sidst understregede Oluf Pedersen, at den engelske Udenrigsminister havde udtalt, at der for Danmark ikke var noget Problem, da vi havde en lovlig Konge og en lovlig valgt Rigsdag. Desuden tilføjede Oluf Pedersen, at han var indforstaaet med at søge det kommunistiske Parti indsat i Rigsdagen, men ikke i Regeringen, hvor hverken det kommunistiske Parti eller Dansk Samling hørte hjemme.

I et Møde mellem Formændene, hvor Buhl redegjorde for den nye Regering, hvoraf han end ikke kendte Juel Kristensen, rejste de Radikale og Venstre Spørgsmaalet om at faa Oluf Pedersen med. Det afvistes af Buhl. Oluf Pedersen udtalte, at det havde ingen Interesse, da han i alt Fald ikke ønskede at indtræde i den Regering.

I Venstres, de Radikales og i den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe blev det beklaget, at man havde holdt Retsforbundet ud fra Forhandlingerne og Ministeriet. Buhl undskyldte det med de tekniske Vanskeligheder.

Der fremsattes fra Buhls Side Ønske om et Samarbejdsudvalg. Dette afvistes af Oluf Pedersen, der henviste til at indkaldte Formandsmøder ligesom før Krigen.

Det nationale Samarbejde var hermed ophørt.

Grundloven.

Ved Behandlingen af Forslag til Grundlovsændringer i 1939 var Retsforbundet repræsenteret ved Gregersen. Gregersen stillede en Række Ændringsforslag.

1. Forslag om rent Etkammer med en Rigsdag paa 170 Medlemmer. Valgretsaldere foreslog Retsforbundet nedsat til at være Myndighedsaldere, 21 Aar.
2. Folkeafstemning.
Adgang hertil blev udvidet.
3. Ingen Statslaan.
Retsforbundet ønskede Forbud imod Statslaan.
4. Ingen Tvangsudskrivning.
Det foresloges, at Borgerne ikke kan tvangsudskrives til Hær eller Flaade eller anden offentlig Tjeneste, og alle hidtil gældende tvungne Ombud hæves ved Lov.
5. Ingen Rigsret.
Det foresloges, at Rigsretten udgik. Ved politiske Sager foresloges Medvirkning af Nævninger.
6. Ejendomsret.

Efter Gregersens Forslag fik Bestemmelsen om Ejendomsret følgende klare Affattelse:

Ejendomsretten er ukrænkelig.

De naturlige Rigdomskilder og de Værdier, som opstaar gennem Samfundets Vækst, er Fælleseje, og den enkelte Bruger maa skadeløsholde de øvrige Borgere ved at svare fuld Grundskyld.

Ingen kan tilpligtes at afstaa sin Ejendom, uden hvor Almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge Lov og mod fuldstændig Erstatning.

Efter at Retsforbundets Ændringer var forkastet, stemte det for Regeringens Forslag, som var et betydeligt Fremskridt fremfor det bestaaende.

Retsforbundet undlod at stemme om Venstres Forslag.

Efter Regeringspartiernes og de Konservatives Forslag — det der kom ud til og faldt ved Folkeafstemningen — var Valgretsaldere 23 Aar.

De forenede Nationer.

Retsforbundet sluttede altid op om »Folkernes Forbund« og stemte for Sanktioner imod Italien efter Overfaldet paa Abessinien.

Retsforbundet stemte ogsaa for at tiltræde Pagten for de Forenede Nationer. Oluf Pedersen fremhævede, at de fem store, U. S. A., Rusland, England, Kina og Frankrig, havde forbeholdt sig Særret. De har fast Sæde i Sikringsraadet med fem Medlemmer, medens seks vælges af Plenarforsamlingen, hvor alle Medlemsstater har hver een Stemme. Der stemmes i Sikringsraadet saaledes, at 7 Stemmer skal til for at tage Beslutning, herunder alle de fem store. Der kan ikke træffes Tvangsforanstaltninger imod en Stat, undtagen alle fem store gaar med dertil.

Til andre Foranstaltninger gælder, at de kan træffes uden at den Stat, der er Part i Sagen, deltager. I Konsekvens af, at de store intet afgiver af deres Suverænitæt, henstillede Oluf Pedersen til Regeringen, at man ikke indgik større Forpligtelser end nødvendigt. Naar de store har Særret, maa de ogsaa have de væsentlige Forpligtelser. — Heldigvis blev der i San Francisco opnaaet en Ordning, saa enhver Sag kan indbringes for Plenarforsamlingen.

Retsvæsen.

Retsforbundet stemte for Appelret, for Domsmænds Medvirkning ved Retssager, for Klageretten og for offentlig Votering i Højesteret.

Retsforbundet stemte for Forbud imod politiske Uniformer og de politiske Korps

De Konservative var stærkt imod — K. U. løb jo og legede Nazister.

— Begrundelsen er bl. a. den, at hvis politiske Korps skal opretholdes, herunder ogsaa et politisk »Hjemmевærn«, da skal Staten, for at være stærk nok til at hindre Oprør, øge Styrken og dermed forhøje Udgifterne.

Ro og Orden.

Efter Besættelsen har der været visse Overgreb fra Frihedskæmpere, bl. a. vedrørende Vestre Fængsel, der førte til en Forespørgsel fra de Konservative — og et Forslag til Beslutning fra Oluf Pedersen.

Det lød: »Folketinget beslutter at opfordre Justitsministeren til at træffe alle fornødne Foranstaltninger til Opretholdelse af Ro og Orden.«

Straffelov og Værnemagere.

Ved Gennemførelse af Tillæg til Straffeloven stillede Retsforbundet Ændringsforslag om, at Spørgsmaalet om Dødsstraf blev afgjort gennem en Folkeafstemning. Dette blev forkastet.

Ved Afstemningen om Paragraffen, der indeholdt Dødsstraf, stemte Oluf Pedersen imod, Norlev stemte derimod for Paragraffen. Ved den endelige Afstemning stemte Norlev for Loven, medens Oluf Pedersen undlod at stemme.

*

Ved det andet Tillæg til Straffelov, der blandt andet satte Straf for den, der havde øget sin Import frem for andre, hvad der kan være en nyttig Handling, gik Oluf Pedersen imod at straffe, hvad der var utilbørligt, fordi det havde gavnet Tyskerne, og at nøjes med Straf for, hvad der havde skadet danske Interesser. Dels fandt han Bestemmelsen om at straffe endog Handlinger til Gavn for Landet som netop utilbørligt, dels vendte han sig, ligesom ved første Tillæg til Straffelov imod at give Love tilbagevirkende Kraft. Derimod fandt han godt, at man for landsskadelige Handlinger, der alt var strafbart, godt kan sætte nærmere Bestemmelser om Strafudmålingen. Retsforbundet stemte imod.

*

Og rent principielt fandt Oluf Pedersen det bedst at straffe Værnemagere paa Pengepungen ved at kræve Gevinst tilbagebetalt. Tredie og fjerde Værnemagerlov fastsatte Bestemmelser om Tilbagebetaling og Avancebe-grænsning. De to Love stemte Retsforbundet for.

Arbejdsforhold.

Retsforbundet (Dam og Willesen) stemte i sin Tid for den saakaldte »Tugthuslov«, Loven om Arbejds- og Erhvervsforhold, der gav Bøder og Fængsel (dog ikke Tugthus) for utilbørlige Overgreb paa Organisationer, det være Arbejdsgiverforening eller Fagforbund. Loven er nu ophævet.

Under Besættelsen gennemførtes Loven om Arbejdsforhold med tvungen Voldgift — altsaa Forbud imod saavel Strejker og Lockout.

Retsforbundet stemte for — og er ikke, som Kommuniste og Socialdemokratere, gaaet ind for dens Ophævelse.

Begrundelsen er den, at vi vel erkender, at baade Arbejdere og Arbejdsgivere bør være stillet frit, men det kan ikke være rimeligt at man kan have Blokaderet til Skade først og fremmest for hele det øvrige Samfund.

Udgør man et vigtigt Led i Kæden, maa man nok træde ude, men der maa da andre ind, hindres dette er det Organisationsovergreb.

Den sociale Forsorg.

Willesen og Dam stemte i Rigsdagssamlingen 1926—27 imod et fra radikal Side fremsat Forslag om ekstraordinær Understøttelse ud fra den Begrundelse, at med Vedtagelsen af Forslag til Lov om Overgang fra Skat til Skyld, vilde Hjælpen blive overflødig. Men Overgangen blev ikke vedtaget. Kort efter stillede Willesen og Dam derfor selv et Forslag om at yde Hjælp.

Siden den Tid har Rf. altid stemt for Regeringsforslag.

Overfor et Lovforslag om forlænget Dageantal for Arbejdsløsheds-kasser udtalte Gregersen: »Det er ikke et Spørgsmaal om Penge, men om de skal ydes gennem Kasserne eller som Kommunehjælp, og vi foretrækker det første.«

Retsforbundet stemte for Steinckes Lov om Social Forsorg samt for Ulykkesforsikring, men ikke for Folkforsikringen, der bl. a. fastsætter, at der betales ens — i By og Land — men ydes større Aldersrente i Byerne. Dette Forhold driver de Gamle ind til Byerne.

— Man kan sige: Retsforbundet gaar ikke imod Social Forsorg ydet indenfor det rimelige, men vort Maal er at gøre den overflødig. Men Rf. er skarpt imod, at man lader den bestaaende Uretfærdighed gaa ud over de Fattigste, derfor maa Hjælp ydes.

Englandstraktat.

I 1932 blev der indgaaet en Handelsaftale med England, som Udenrigsminister Munch fastslog var en frivillig Overenskomst mellem danske og engelske Erhverv. Den stemte Retsforbundet for. Dam var Ordfører.

Senere fandt man paa at bruge Valutacentralen for at sikre det Indkøb bl. a. paa 80 pCt. af alle Kul, som skulde aftages, idet England ellers var berettiget til at opsigte Overenskomsten.

Fra mange Sider fremhævede man, at naar Rf. havde stemt for Englandsoverenskomsten, var vi ogsaa forpligtet til at stemme for Valutacentralen, særlig var Venstre og Konservative (Christmas Møller) ivrige, indtil de pludselig selv gik imod Valutacentralen.

Valutacentralen.

Det var Madsen-Mygdal, der i et Brev til Dr. Munch skitserede Valutacentralen, med dens Valutaattester for Import. Første Gang Lov om Værn for den danske Valuta vedtoges var 18.-11. 1931. Der var syv som stemte imod. De fire fra Rf., de tre fra Venstre.

Retsforbundet stemte imod alle Forlængelser.

Om Virkningerne kan anføres, at fra 1931, Aaret før Valutacentralen, til 1937 faldt Importen 39 pCt. og Eksporten 37 pCt. maalt i Guldvaluta.

Danmarks Andel i Verdenshandelen faldt fra 17 til 13 promille, eller ca. en Fjerdedel, medens de andre nordiske Lande, uden Valutacentral steg Finlands fra 5,5 til 7,9 promille, Norges fra 6,0 til 7,9 og Sveriges fra 15 til 20 promille.

Arbejdsløsheden steg under Importreguleringen fra 18,1 pCt. i Femaaret 1927—31 før Valutacentralen til 23,9 pCt. i Femaaret 1932—37 under Valutacentralen.

Heldigvis blev Importen lempet kort før Krigen, saa der blev øget Import og dertil kom store Lagre, hjemført til Frihavnen og indført derfra under Krigen til Gavn for den danske Befolkning.

Ordninger.

Retsforbundet gik imod alle de mange planøkonomiske Foranstaltninger, der gennemførtes før Krigen, saaledes Sukkerordning, Kartoffelmelsordning, Svineregulering, Kødordning, Margarineordning og Kornordning.

Under Krigen har Ordningerne haft ændret Formaal, nemlig at holde Priserne nede, selvom Kornordningen gav høje Priser, saa vilde de være endnu højere, om der ingen Kornordning var gennemført.

Retsforbundet foreslog, at der i Forbindelse med den høje Kornpris gennemførtes en Værdistigningsafgift, men det afvistes.

Afgift paa Hvedemel til Nedsættelse af Rugbrødsprisen undlod Retsforbundet at stemme om.

Om Smør- og Flæskeordningerne se Side 30.

Statslaan.

Retsforbundet er Modstander af offentlig Gældstiftelse og har stemt imod alle Statslaan, dog undladt at stemme hvor det kun var Konvertering af ældre Laan.

Retsforbundet er ogsaa imod de talrige Statsgarantier. Oluf Pedersen gik imod Valutakredit fra U. S. A. i Sommeren 1945, dels fordi Spørgsmaal om Statshandels Nødvendighed ikke var afklaret, dels fordi Kredittens Optagelse efter hans Mening vilde modvirke Eksport til Dækning for Importen, enten sænke Importen eller dennes Værdi.

Udstykning.

Retsforbundet har stemt for Lov om Oprettelse af Husmandsbrug — og ønsket h e l e Bevillingen hertil fremfor til Landarbejderboliger. Særligt har Rf. været utilfreds med Tilskud til Arbejdsgivernes Arbejderboliger. Det bør være e g n e Hjem.

Overfor forøget Udstykning er Retsforbundet beredt til at medvirke, idet vi dog fremhæver, at Ekspropriation er den dyreste Form for Erhvervelse af Jord. En virkelig storstilet Udstykning, der er haardt tiltrængt, opnaas kun gennem fuld Grundskyld som foreslaaet af Retsforbundet i Overgangsforslagene. Men der er næppe Grund til at gaa imod, at der ved Salg af Ejeren afgives en Del af Arealet til Udstykning.

Naturfredning.

Rf. har stemt for de gældende Love om Naturfredning, men der er noget urimeligt i, at Staten man t i l k ø b e sig de samfundsskabte Værdier af Privatmand.

I Overgangsforslag er derfor indsat en Bestemmelse om Fritagelse eller Nedsættelse for den, der overlader Skov eller Strand til Offentligheden, eller til Fredning.

Forskellige Lovforslag.

Den 6. December 1933 stillede Rf. Forslag om Lyttervalg af Radoraad.

Den 3. Januar 1933 stillede Rf. Forslag om Berigtigelsespligt for Pressen.

Den 5. April 1935 fremsatte Retsforbundet Forslag til Lov om Forbud imod Udførsel af Vaaben. Det vilde have berørt det senere saa sørgeligt berømte Riffelsyndikat.

Den 30. November 1935 fremsatte Oluf Pedersen Forslag til Lov om Danmarks Bank.

Forslaget gav Banken til Opgave at opnaa et Pengevæsen, der sikrer, at Pengesedlernes Købekraft over for Varer som Helhed forbliver konstant.

Retsforbundet og Kronekursen.

Den 8. November 1939, da man foreslog Eksporttilskud, stillede Oluf Pedersen følgende Paastand paa Overgang til Dagsordenen:

Idet Folketinget ønsker Kronekursen fastsat under det fornødne Hensyn til indre og ydre økonomiske Tilstande, gaar Tinget over til næste Punkt paa Dagsordenen.

I Begyndelsen af Krigen, da Fragten steg, stillede Oluf Pedersen et Ændringsforslag til Regeringens Forslag til Lov om Foranstaltninger til Udligning af Misforholdet mellem Landbrugets Eksportpriser og Produktionsomkostningerne.

Efter Ændringsforslaget nedsattes Prisen paa Foderkorn og Foderkager med henholdsvis 6 Kr. og 4,50 Kr. pr. 100 kg og det skete ved Tilskud til Nedsættelse af Fragten.

Under September 1945 stillede Norlev en Forespørgsel til Udenrigsministeren om, hvorfor der ved Englandsforhandlingerne var fastsat en Sterlingkurs paa 19,34 og Konsekvenserne deraf.

Det fremgik af Svaret, at Kursen var den hidtidige, som var fastsat i et lukket Marked, en ren Tyskerkurs, sagde Norlev, og at man slet ikke havde tænkt paa Konsekvenserne før bagefter.

Oluf Pedersen udtalte, at Retsforbundet er imod en kunstig Kronekurs, der nødvendiggør Eksporttilskud eller andre Hjælpeforanstaltninger.

Sidst i September gennemførtes for at bøde paa Sterlingkursen en Flæskeordning og en Smørordning med Tilskud fra Staten.

— Retsforbundet stemte imod.

Told og Skatter.

Retsforbundet har foreslaet al Told afskaffet i Forslag til Lov om Orden i den offentlige Økonomi.

Retsforbundet foreslog 20.-2. 1930 Restaurationsskatten afskaffet. Kort efter blev den ophævet.

Retsforbundet gik stærkt imod Tøjskatten, den lede Skat, men først efter Befrielsen blev den ophævet.

Retsforbundet gik haardt imod Kaffeskattens Forhøjelse fra 20,7 til 80 Øre pr. kg, senere er den trods Retsforbundets Protest steget til 107 Øre.

Under Krigen gennemførtes en uforskammet Toldforhøjelse paa Varer af Uld og Bomuld, der efter Krigen sikrer Fabrikanterne en mægtig Toldbeskyttelse.

De indirekte Skatter er Retsforbundet gaaet imod, bortset fra Øl og Spiritus og i 1939 en hertil knyttet Chokoladeskat, som Retsforbundet foreslog skulde udgaa. Da dette var forkastet, stemte Retsforbundet dog for, ud fra den Betragtning, at det var bedre end nye Statslaan.

De direkte Skatter har Retsforbundet undladt at stemme om.

Statsdrift.

Retsforbundet har Gang paa Gang foreslaet Det kongl. Theater ophævet som Statsinstitution. Det er Operaen og Balletten, der giver det store Underskud, medens dette ikke gælder Skuespillet.

For Statsbanerne er den 20.-11. 1927 foreslaet en Undersøgelse af Overgang til Privatdrift, f. Eks. til Funktionærerne.

For Rutebiler er der bl. a. ved Forespørgsler sat ind for at modvirke Statsbanernes Bemægtigelse af private Ruter.

Ændringer til Valgloven.

Retsforbundet foreslog udvidet Adgang til at stemme personligt.

Den 12. Sept. 1945 foreslog Oluf Pedersen og Norlev følgende Forslag til Tillæg til Valgloven:

§ 1.

Ved Folketingsvalget indrettes Stemmesedlen saaledes, at der er Plads til at stemme paa en Kandidat opstillet uden for Amtet (Storkredsen) ved at anføre Kandidatens Navn, Parti og det Amt (Storkreds), hvori denne er opstillet.

§ 2.

Kredsvalgbestyrelsen afsender Stemmen til Valgbestyrelsen for det anførte Amt (Storkreds), og den medregnes ved Opgørelsen inden for Amtet (Storkredsen) som en i Amtet (Storkredsen) afgiven Stemme.

Forslaget, der udvider Retten til at stemme personligt til at gælde hele Landet, fik en daarlig Modtagelse, fordi man frygtede, at naar enhver Vælger fik Lov til at stemme som han vilde, gav det nogle faa »Stjerner« alt for mange Stemmer. D a h l g a a r d var tillige bange for, at Socialdemokratiet derved eventuelt vilde faa alle Amtsmandater i Viborg Amt, hvilket dog ikke vilde medføre anden Ulykke, end at han saa blev valgt paa et Tillægsmandat; rent bortset fra at Tanken om saa store Overførsler er ganske usandsynlig.

Forslaget gav Vælgeren øget Ret. Indenrigsministeren (Knud Kristensen) fremførte ingen saglige Invendinger, men henviste blot til, at da der var p r i n c i p i e l Uenighed om Forslaget, vilde det ikke saa sent paa Samlingen være muligt at finde frem til et Resultat.

Forslaget blev nægtet Overgang til 3. Behandling.

Retsforbundets Stilling til Militærvæsenet.

Det hedder i Programmet under Personlig Frihed:

»Tvungen Værnepligt afskaffes. Til det Retsvæsen og Landeværn, som Retsstaten maatte anse for nødvendigt at opretholde, maa der kun hverves Frivillige«.

Og i Programmet under Statens Opgaver:

»Et Retsværn med de for den offentlige Sikkerhed, saavel indenfor som ved Landets Grænser, nødvendige Styrker opretholdes«.

Endvidere hedder det i Arbejdsprogrammet af 1943:

»Hævdelse af Danmarks Selvstændighed ved dertil egnede Midler, idet et ydre Retsværn bygges paa frivillig Tjeneste og indrettes under Hensyntagen til Bestræbelserne for at skabe en international Retsorden baseret paa Voldgift i Stedet for Krig«.

Retsforbundet har paa Linie med Programmet foreslaaet den tvungne Værnepligt afskaffet eller at det indankes til Befolkningens Afgørelse ved en Folkeafstemning.

Overfor de militære Bevillinger har Norlev i Finansudvalget taget Forbehold, indtil det hele er mere afklaret.

Efter at Pagten om de forenede Nationer er tiltraadt, vil dennes Fortolkning være afgørende, og her kan fremhæves følgende:

For det første at de fem Stormagter har forbeholdt sig Særrettigheder og følgelig ogsaa maa have særlige Forpligtelser (se Side 23). Der skal fra de forenede Nationer føres Forhandlinger med hver enkelt Stat angaaende dennes Styrker til at deltage i eventuelle Aktioner. Og der er ingen Grund til at gøre disse Styrker urimeligt store.

Forsvarsministeren som Hvervningssagent.

Den 7. September 1945 stillede Oluf Pedersen følgende Forespørgsel til Forsvarsministeren: Hvorledes forener Ministeren sin Opfordring til Hvervning med Straffelovens Paragraf 128?

Den 29. Sept. kom Forespørgslen til Behandling. Oluf Pedersen beklagede dels at Danmarks Tilbud om at deltage i Besættelsen af Tyskland var fremsat udenom Rigsdagen, dels at Forsvarsministeren havde opfordret vort Lands Ungdom til at træde i fremmed Krigstjeneste. Dette var i Strid med Straffelovens Paragraf 128.

Forsvarsminister Ole Bjørn Kraft svarede, at hele Regeringen stod bag ham baade angaaende Deltagelsen i Besættelsen og Hvervningen.

Naar det var offentlig Myndighed, der stod bag Hvervningen, var den efter Ministerens Udtalelse ikke strafbar.

Hertil oplyste Oluf Pedersen:

Borgerlig Straffelov fra 1924, Paragraf 131, sagde: Den, der uden Regeringens Tilladelse i den danske Stat foretager Hvervning til fremmed Krigstjeneste, straffes med Bøder eller Hæfte indtil 3 Mdr. eller under skærpende Omstændigheder med Fængsel.

Dette gentog sig i Forslag af 9.10. 1928, men her foreslog Socialdemokratiet i Udvalget at »uden Regeringens Tilladelse« gled ud.

Motiveringen var, hed det i Betænkningen, »Hvervning til fremmed Krigstjeneste bør ubetinget være forbudt«.

Og i Forslag af 1929 er det gledet ud.

I Professor Oluf H. Krabbes Kommentarer til Borgerlig Straffelov hedder det da ogsaa, at »Kongens Tilladelse ikke forudsættes at kunne hjemle Hvervningens Lovlighed«.

Forsvarsministeren gik nu over til en Paastand om, at England ikke var en fremmed Magt, medens Justitsministeren erklærede, at han mente, det var lovligt.

Hertil svarede Oluf Pedersen, at der var Undskyldning for Kraft, der sikkert havde været i god Tro, men det var beklageligt, at Justitsministeren vilde hævde, at naar Regeringen havde haft Tilladelsen og den derefter var taget ud, saa havde Regeringen den alligevel.

— Dahlgaard var den eneste Deltager fra Rigsdagen, og han gav ikke Ministeren Tilslutning —; men en Dagsorden, der opfordrede Ministeren til ikke at handle udenom Rigsdag og gældende Lov, stemtes ned af de seks Regeringspartier. Enkelte Medlemmer stemte ikke.

Undergrunden.

Retsforbundet stemte for den første Lov om Danmarks Undergrund, som gav det offentlige Ret til Andel i Værdien. Dr. Dam kaldte det Undergrundsskyld.

Senere foreslog Regeringen, at hvis en Grundejer ikke selv foretog Boringer, da tilfaldt eventuelle Værdier i Undergrunden Staten, og denne solgte disse Værdier til en Amerikaner, der igen ovedrog dem til et amerikansk Aktieselskab. En rentud sagt bedrøvelig Historie.

Retsforbundet protesterede fra første Færd imod dette Salg af Danmarks Undergrund til amerikansk Kapital. Denne faar, hvis det finder Værdier inden en vis Frist, Adgang til at udnytte disse med Eneret i 50 Aar, imod at svare 4 pCt. af det indvundnes Værdi til Staten.

Sydslesvig.

Retsforbundet har i k k e vendt sig imod Regeringserklæringen, fra alle de seks Regeringspartier, om, at Grænsen ligger fast.

O l u f P e d e r s e n har i sin Grundlovstale i Odense vendt sig imod dansk Mandat over Sydslesvig og har i Taler Landet over givet Udtryk for, at den Bevægelse, der tales om i Sydslesvig — og som han mente overvurderes, ikke var en Bevægelse hjem til Danmark som i 1920, men blot en Bevægelse bort fra Tyskland og de store Forpligtelser Krigen paalægger Tyskland. Forholdet dansk—tysk i Sydslesvig opgives da ogsaa som Regel kun til 4 a 5 pCt. dansk. — Derimod er det naturligt, at Retsforbundet støtter enhver Bestræbelse fra Regeringens Side paa at sikre nationale Mindretal ogsaa imod Tvangsudskrivning til Militærvæsen, og Problemet løste sig selv, om man afskaffede den tvungne Værnepligt overalt.

Retsforbundet og Skolen.

Retsforbundets Program fastslaar: »Da det er Forældrenes og Hjemmenes Pligt at sørge for deres Børns Underhold, Opdragelse og Undervisning, kan det offentlige kun gribe ind, hvor Barnets Ret krænkes ved Vanrøgt. Dette har ført til at nogle Mennesker, saaledes tidligere Undervisningsminister Jørgen Jørgensen i Folketinget, har paa-staaet, at Retsforbundet vilde nedlægge Skolen.

Hertil svarede Gruppens Ordfører Gregersen under Behandlingen af Skoleloven:

»Jeg ved ikke, hvor Ministeren har det fra. Jeg har klart og tydeligt sagt, at det staar i vore Skrifter, at saalænge Retsstaten ikke økonomisk er Virkelighed, ønsker vi ikke at nedlægge den offentlige Skole. Vi ønsker i det hele taget ikke at nedlægge Skolen, men vi ønsker at lægge Skolen saa nær ud til Forældrene som muligt, det vil sige, at Forældrene faar den virkelige Bestemmelsesret over Skolen«.

Retsforbundet er imod Skoletvang, men hævder Undervisningspligt. Hvor Forældrene ikke sørger for Børnenes Undervisning er det Vanrøgt, og det offentlige maa gribe ind.

Det hedder i Arbejdsprogrammet af 1943: »Et Skolevæsen, der sikrer Børnene en forsvarlig Undervisning og stiller private og offentlige Skoler lige«.

Retsforbundet paa Rigsdagen er ikke gaaet ind for frie Skolepenge, saaledes at Pengene følger Barnet, da der har været forskellige Meninger herom.

Retsforbundet har derimod støttet Ønsket om bedre økonomiske Vilkaar for Friskolen.

Erstatning til Besættelsestidens Ofre.

I det Forslag Minister F o g forelagde, var der ikke Erstatning hverken for Død eller Invaliditet for de mere tilfældige Ofre, saaledes ikke til de, der dræbtes ved Clearingmord. Modstandsbevægelsens Minister havde kun sørget for de, han regnede for sine egne, først og fremmest Frihedsbevægelsens Folk og Kommunisterne. Dog var ogsaa Politiet med her.

Dette blev ændret i Udvalget, idet ogsaa de mere tilfældige Ofre kom med og blev, efter megen Modstand fra Ministeren, stillet lige.

Lovforslaget indeholdt desuden Forslag om Hædersgaver til Frihedsbevægelsens Folk, herunder Kommunisterne, og deres Efterladte. Hædersgaven gives til den, der har paa draget sig Skade eller Sygdom, samt til eventuelle Enker. Heri var Politiet ikke medtaget, men det satte Udvalget ind. Oluf Pedersen, der var Medlem af Udvalget, foreslog ogsaa paa dette Omraade en Ligestilling for de tilfældige Ofre.

Til de Personer, der har været berøvet Friheden, foreslog Ministeren en Godtgørelse for Tort og Svie paa 25 Kr. pr. paabegyndt Uge, dog mindst 2 Mdr., herhjemme, og paa 50 Kr. for hver Uge for de til Udlandet deporterede.

Den sidste Godtgørelse, for Ophold i det tyske Helvede, foreslog Oluf Pedersen forhøjet til 100 Kr. pr. Uge. Godtgørelsen ydes een Gang for alle.

Desuden foreslog Oluf Pedersen, at 2 Medlemmer fra Frihedsbevægelsens Samraad i Erstatningsraadet ændredes til 2 valgt af Rigsdagen.

Begivenhederne omkring den 9. April.

I den Kommission, der har været nedsat og som afgav Beretning ved Samlingens Ophør 1945, var O l u f P e d e r s e n Repræsentant for Retsforbundet.

Oluf Pedersen udtalte ved Afslutningen i Kommissionen:

Jeg har ikke betragtet mig hverken som Anklager eller Forsvarer i denne Sag, men har ønsket at være stillet som en upartisk Dommer.

Det er min Opfattelse, at der i n t e t har været at bebrejde fhv. Udenrigsminister P. M u n c h saa lidt som der har været noget, der kan begrunde en Rigsretssag imod fhv. Forsvarsminister A l s i n g A n d e r s e n.

Derimod kan jeg ikke nægte, at flere af de militære Personer efter min Opfattelse bør have deres Sag nøjere undersøgt for at se, om der er juridisk Grundlag for en Dom, men det mener jeg ikke hører under en Rigsret.

Det er særligt Overfaldet paa København, herunder at det end ikke lykkedes at skyde et Varselsskud, som har givet denne Del af Besættelsen et noget latterligt Skær over sig, og det er besynderligt paa Baggrund af en aarlig Udgift paa henimod 100 Mill. Kr.

Oluf Pedersen og Dansk Samling.

Da dette Spørgsmaal maaske enkelte Steder kan rejses, skal her kort redegøres for Udviklingen.

Oluf Pedersen udtalte den 17.-5. Splt. 58:

»det er besynderligt, at en af de nye Ministre — jeg husker saamænd ikke hans Navn — udtaler sig for Grænseflytning! Det maa jo være en Tanketorsk, da han stadigt sidder i Regeringen«.

Da Ole Bjørn Kraft (Forsvarsministeren) havde bekræftet, at Modstandsbevægelsen var alsidig, den var, sagde han, et Gennemsnit af det danske Folk, svarede Oluf Pedersen: »Jeg maa sige, at naar Forholdet er det, at S sammensætningen er alsidig, er det alligevel en underlig Repræsentation, Modstandsbevægelsen har faaet i Regeringen«.

Da Forsvarsministeren heroverfor svarede, at han havde den modsatte Opfattelse, udtalte Oluf Pedersen:

»Naar man optager Medlemmer fra Modstandsbevægelsen i Regeringen, og et Flertal af de Medlemmer man optager, tilhører Kommunisterne og Dansk Samling, saa giver det Befolkningen i Danmark et helt forkert Indtryk af, hvordan Modstandsbevægelsen er sammensat, og saa gør man Modstandsbevægelsen en Bjørnetjeneste«.

*

Under senere Debatter i Rigsdagen udbyggede Oluf Pedersen dette Angreb paa det skete politiske Misbrug og vendte sig under Debatten om Straffeloven stærkt imod Hr. Arne Sørensen, og da denne udfordrede Oluf Pedersen til et Møde, foranledigede Oluf Pedersen en Debat i Folketinget ved at spørge:

Vil Kirkeministeren redegøre for sine Forhandlinger i Lybæk i Juni 1938?

Debat herom kom den 21. Juni. Det i Dag mest interessante er Hr. Arne Sørensen's Udtalelser om Forretningsministeriet, der forsøgtes i 1940.

Han havde ikke deltaget, sagde han, men kendte Folk, der havde deltaget, og syntes forøvrigt, at man gjorde de Folk Uret, idet han vidste, at Forslaget ikke indeholdt noget som helst, der var vendt imod Rigsdagen.

Hertil svarede Oluf Pedersen:

Kirkeministeren skrev i »Kristeligt Dagblad fra 23. Marts 1943: Det er rigtigt, at baade jeg og andre i Sommeren 1940 drøftede den Tanke, at det kunde blive nødvendigt med et Forretningsministerium bestaaende af Ikke-Politikere.

*

Overfor Citat fra en Pjece af Arne Sørensen fra 15. Maj 1940, hvori denne gav Udtryk for Glæde over 9. April, fordi han nu »mærkede Guds Barmhjærtigheds Vrede«, svarede Arne Sørensen i Tinget:

»Endelig havde det ærede Medlem et Citat, som jeg var meget glad for, og som jeg kunde tænke mig selv at fremføre, det var fra Maj 1940, hvor jeg skrev, at jeg var glad for den 9. April. Det fastholder jeg stadig væk«.

— Baade overfor Juel Christensen og Arne Sørensen stillede Oluf Pedersen Dagsorden som de seks Regeringspartier ikke blev enige om at stemme ned.

Oprejsning.

Kort før Rigsdagssamlingens Slutning mødte Justitsministeren med et Forslag om at yde Erstatning til de uforskyldt Internerede. I Virkeligheden var det et Forslag om at undgaa Erstatning til et langt højere Tal.

Oluf Pedersen modsatte sig en overilet Gennemførelse af en saa vigtig Lov og henstillede til Formanden, at Tidsfristerne for Behandlingerne blev overholdt, ellers vilde han gøre Indsigelse i hvert enkelt Tilfælde.

Loven blev ikke gennemført før i den nye Samling. Selvom Loven blev forbedret i Udvalg, var den dog stadig ufyldstgørende, fordi den udelod fra Oprejsning enhver, der havde været Medlem af Organisationer, der havde samarbejdet utilbørligt med Tyskerne — medens Oluf Pedersen mente, at kun de Personer, der selv havde samarbejdet, var skyldige.

Det var, hævdede Oluf Pedersen, ogsaa for strengt at udelukke alle naziinficerede — for det var selv Personer helt op i Regeringen.

Retsforbundet stemte imod.

Afstemninger.

Retsforbundet stemte for:

Lempelser i Afgift af Motorkøretøjer,
Finanslovanordning,
Ekstraordinær Hjælp til de Arbejdsløse,
Ekstraordinær Hjælp til de, der er paa Arbejdsdeling,
Hjælp til de trængende til Indkøb af Levnedsmidler og
Lov om Tilbagebetaling af Fortjeneste paa Tyskerne.

Retsforbundet stemte imod:

Midlertidige Toldafgifter,
Omsætningsskat paa Motorkøretøjer,
Svineordningen og Flæskeordningen for at bøde paa at
Kronekursen ikke svarer til Prisniveauet.

Retsforbundet undlod at stemme om Børsskat.

Forslag til Lov om Afgift ved Salg af fast Ejendom.

I Sommeren 1943 havde »Professorudvalget« foreslaaet Afgift ved Salg af fast Ejendom og en ekstraordinær Grundskyld paa 2 pCt. af Landejendomme med over 6000 Kr. i Jordværdi. Disse blev begravet i Ministeriet, og Oluf Pedersen bad Finansministeren om at forelægge Forslagene i Udvalget og stillede, for at opnaa dette, Grundskyldforslaget som sit eget.

Det er en Tilsnigelse, naar f. Eks. Jensen Broby rejser rundt og fortæller, at Retsforbundet gik ind for Professorudvalgets Forslag. Det gik derimod en af de Mænd, Venstre ønsker valgt — Professor Thorkild Kristensen.

Retsforbundet stillede derimod Forslag om, at der ved Ejendomssalg skulde ske en Omvurdering. Værdistigningen skulde fradrages i Købesummen og indestaa som en offentlig Prioritet — forrentet med 3 pCt. og faldende, om Vurderingen senere gik ned.

Forslaget fik Tilslutning fra de Radikale og Socialdemokratiet, medens et Flertal i Venstre og Konservative gik imod. Da alle skulde være enige, bortfaldt Forslaget.

Socialdemokratiet's Grundskyldsforslag.

Motiveringen er at Jordrenten inddrages til Samfundet gennem fuld Grundskyld, idet der paalægges den til enhver Tid værende Grundværdi med Fradrag af Grundforbedringer en aarlig Afgift svarende til fuld Rente, f. Eks. 3½ pCt.

Selvom dette teknisk kan udformes bedre, er det urigtigt at sige, det ikke er fuld Grundskyld.

Der anvises, af Socialdemokratiet, som en farbar Udvej, at Staten udsteder Obligationer til Skødehaveren for Jordens Værdi at forrente med 3½ pCt. og med ½ pCt. i Afdrag ved Midler, der kan tilvejebringes ved almindelig Beskatning. Derefter skulde det hele være afdraget i Løbet af 60 Aar.

Af størst Værdi maa jeg mene det er, at hele Værdistigningen inddrages. Overgangsproblemet har vi løst paa en bedre Maade.

Det hed i Betænkningen fra det Udvalg, der gav Indstilling til Udtalelsen om fuld Grundskyld:

»Forslagets Gennemførelse vil betyde, at Samfundet efter 60 Aars Forløb ejer Danmarks Jord. Samfundet som Helhed vil faa Fordel ved en Stigning og Tab ved et Fald i Grundværdien. Spekulation i Landets Jord vil være afskaffet. Efter Afdragsperiodens Udløb vil hele Provenuet af Jordrenteskatten tilfalde Staten med et aarligt Beløb paa 3½ pCt. af Grundværdien, hvilket med Grundværdien efter Vurderingerne i 1936 betyder, at der vil indgaa ca. 195 Mill. Kr. til Aflastning af Skatter«.

Forslagets Gennemførelse vil, hævdedes det, ikke give Skøderne en ny Skat, men i Stedet for Rente og Afdrag af nuværende Prioritetsgæld vil de komme til at svare en konjunkturbestemt Ydelse.

— Kr. Bording var Udvalgets Formand, blandt dets Medlemmer Knud Korst og Smørum.

Forslag til Lov om Orden i den offentlige Økonomi.

Forelagt i Folketinget 24. August 1945 af Oluf Pedersen.

§ 1.

Med det Formaal at skaffe Orden i den offentlige Økonomi ved Inddragning af de samfundsskabte Grundværdier til offentlig Eje, sikre alle danske Borgere Ligeret over for Danmarks Grundværdier, afvikle den offentlige Gæld, bevare et stabilt Pengevæsen samt afvikle Skatter paa Livsfornødenheder og Arbejdsindsats, billiggøre Varer for Forbrugerne, saa Købeevnen øges og Produktionen stiger, hvorved alle finder vellønnet Beskæftigelse, gennemføres følgende Foranstaltninger:

A. Gennemførelse af fuld Grundskyld under Hensyntagen til Gæld.

§ 2.

For Halvaaret 1. Oktober 1945 til 31. Marts 1946 opkræves ud over den allerede paalignede Grundskyld, bortset fra Grundstigningsskylden, et Beløb paa $2\frac{1}{4}$ pCt. af den for hver enkelt Ejendom pr. 1. Oktober 1945 ansatte Grundværdi.

Af dette Beløb tilfalder $\frac{2}{3}$ Statskassen og $\frac{1}{3}$ Kommunerne.

§ 3.

Inden 1. April 1946, og hvert følgende Aar inden 1. April, ansætter de i Lov Nr. 352 af 7. August 1922, jfr. Lov Nr. 108 af 31. Marts 1938, nævnte Vurderingsmyndigheder det aarlige Beløb, der skal betales som Grundskyld i det følgende Finansaar. For Ansættelsen gælder følgende Regler:

1. Grundskylden ansættes til den gennem Tilbud og Ef-

terspørgsel fremkomne Pladsværdi for Jord i ubebygget Stand.

2. Grundskylden medregnes ikke til Nedsættelse af Værdien.
3. Jorden skal ansættes til samme Værdi pr. Arealenhed, enten den hører til en større eller mindre Ejendom.
4. Ved Ansættelsen tages Hensyn til Udstyknings- og Driftsomlægningsmuligheder, saaledes at Jordens Salgsværdi ophæves.
5. Hvor Jorder, tilhørende en Ejendom, er af væsentlig forskellig Beskaffenhed eller Beliggenhed, sættes de paagældende Arealer hver for sig.
6. For Skove ansættes Jorden med Skovdrift.
7. Naar Ejeren begærer det, skal der gives Fradrag for de udførte private Foranstaltninger, for saa vidt de ikke er betalt gennem forøget Udbytte.
8. Ingen Ejendom eller Del af Ejendom maa paalignes mere i Grundskyld, end at Ejendommen eller det paagældende Areal omkostningsfrit kan afhændes og de private Foranstaltninger samt paastaaende Bygninger blive betalt.

Finansministeren fastsætter i øvrigt de nærmere Regler for Vurderingen.

§ 4.

For fredede eller offentligt tilgængelige Arealer kan Finansministeren, efter Indstilling af de kommunale Myndigheder, give hel eller delvis Fritagelse for Betalingen af Grundskyld.

§ 5.

Den efter 1. April 1946 paalignede Grundskyld betales med Halvdelen til Statskassen og Halvdelen til Kommunerne. For Sognekommunerne afgives indtil en Trediedel af det dem tilkommende Beløb til Amtskommunen.

§ 6.

Grundskylden hæfter paa den enkelte Ejendom i sin Helhed. Den svares af den, der ifølge Skøde eller anden

Adkomst er Ejer af Ejendommen. Grundskylden forfalder og opkræves som hidtil. Stat og Kommune har paa lige Fod Fortrinsret for deres Grundskyldskrav.

Klage over Ansættelser fritager ikke for Betaling paa Forfaldsdag.

§ 7.

Skødehaverne skal, hvor Grundværdien er mindre end en Trediedel af den samlede Ejendomsskyld, svare en aarlig Udligningsafgift til Statskassen.

Afgiften udgør $\frac{3}{4}$ pCt. halvaarligt af det Beløb, hvormed Ejendomsskyldværdien 1. Oktober 1945 overstiger det tredobbelte af Grundværdien.

Hvor Ejendomsskyldværdien er mindre end det tredobbelte af Grundværdien, ydes der Skødehaveren en halvaarlig Godtgørelse paa $2\frac{1}{4}$ pCt. af det Beløb, hvormed Grundværdien 1. Oktober 1945 overstiger en Trediedel af Ejendomsskyldværdien.

§ 8.

Pantekreditorer i fast Ejendom deltager i Grundskylden derved, at Skødehaveren har Ret til at fradrage en Trediedel af Beløb, der skal svares i Rente og Afdrag af Laan indestaaende i Ejendommen pr. 1. Oktober 1945.

§ 9.

Kredit- og Hypotekforeninger fradrager ved deres Renteudbetalinger saavel som ved Betaling af Obligationer efter Udtræk en Trediedel af Beløbet.

I nye Obligationer sker intet Fradrag.

§ 10.

For Obligationer, der er pantsat, deltager Pantehaveren i Forhold til det ydede Laans Restbeløb i Forhold til Obligationens Paalydende.

B. Formueafgift til Afvikling af offentlig Gæld.

§ 11.

Af alle Formuebeløb bestaaende 1. Oktober 1945, der ikke har deltaget i Grundskylden, svares der er aarlig

§ 15.

Alle Personer betaler i Formueafgift en Trediedel af Formueudbyttet eller $1\frac{1}{2}$ pCt. aarlig af Formuens Beløb pr. 1. Oktober 1945. Ved Betalingen fradrages Beløb, hvormed der er deltaget i Grundskyld, Afgift paa Banker, Sparekasser, Livsforsikringselskaber og andre Selskaber.

§ 16.

Opgørelsen af Formueafgift og dennes Fordeling foretages af de i Lov Nr. 149 af 10. April 1922, jfr. Lov Nr. 108 af 31. Marts 1938, nævnte Skattemyndigheder. Klager indgives og behandles efter de i nævnte Lov angivne Regler.

Finansministeren træffer i øvrigt nærmere Regler for at sikre alle Formuers Ligestilling i Grundskyld og Formueafgift og med Hensyntagen til de Formueændringer, som nærværende Lov i øvrigt bevirker.

C. Afvikling af Skatter paa Bygningsværdier, Livsfornødenheder og Arbejdsindkomster.

§ 17.

Fra 1. Oktober 1945 ophæves den i Lov Nr. 202 af 20. Maj 1933 fastsatte Grundstigningsskyld.

Fra 1. April 1946 ophæves den kommunale Grundskyld i Henhold til Lov Nr. 188 af 20. Maj 1933 og den fælleskommunale Grundskyld i Henhold til Lov Nr. 100 af 14. April 1937. Den i de nævnte Love fastsatte Ejendomsskyld paalignes ikke Nybygning. Den nedsættes med $\frac{1}{25}$ aarligt.

Statsgrundskylden ophæves fra 1. April 1946. Ejendomsskylden paalignes ikke Nybygninger, og den nedsættes med $\frac{1}{25}$ aarligt.

§ 18.

De i Lov Nr. 108 af 29. Marts 1924 og senere dertil knyttede Bestemmelser omtalte Toldafgifter ophæves, bortset fra Afgift paa Øl og Spiritus.

§ 19.

Den i Lov Nr. 219 af 1. Maj 1923 fastsatte Chokolade- og Sukkervareafgift ophæves.

Den i Lov Nr. 157 af 27. Maj 1908 fastsatte Roesukker-afgift ophæves.

De i Lov Nr. 75 af 21. Marts 1935 fastsatte midlertidige Afgifter paa Sukker, Benzin, Chokolade, Sukkervarer og Kaffesurrogater m. v. ophæves.

Den i Lov Nr. 104 af 4. April 1922 ansatte Forlystelses-skat ophæves.

§ 20.

Det Beløb, som Kommunerne faar ind i forøget Grund-skyld, anvendes til Nedsættelse af Skatter paa de lavere Indkomster.

§ 21.

Indkomster for Ikke-Forsørgere under 3000 Kr. og for Forsørgere under 5000 Kr., tillagt 1000 Kr. for hvert Barn under 18 Aar, fritages for Statsindkomstskat efter 1. April 1946.

Nærmere Regler om Nedsættelse og Ophævelse af Skat kan gives paa de aarlige Finanslove.

§ 22.

Denne Lov træder, hvor intet andet er fastsat i Loven, i Kraft straks. Den gælder ikke for Færøerne.

Forelæggelsestale den 24. August 1945.

Forlagsstilleren (Oluf Pedersen): Det stigende Forbrug af Borgernes Arbejdsudbytte i Statens og Kom-munernes Husholdning gennem Skatteudskrivning, der for-dyrer Varerne og hemmer Omsætningen, med efterføl-gende Krisetilstand og Arbejdsløshed og trods dette en stor Stigning i den offentlige Gæld, gør det nødvendigt at søge frem til et bedre Grundlag for offentlige Indtægter og Ud-gifter, saa der i Forbindelse med en streng offentlig Spar-sommelighed kan blive Orden i den offentlige Økonomi. Og Grundlaget er selve Ejendomsretten. Der skal skelnes mellem mit og dit. Det gør man i Dag Borgerne imellem. Her gælder Retsstatens Princip: Hvad der er den ene Bor-gers, maa den anden ikke tage. Men det bør ogsaa gælde mellem Borger og Stat. De Værdier, der skabes i Fælles-

skab, ved Samfundets Vækst og Udvikling og offentlige Foranstaltninger, og hvad der er naturskabte Goder, bør alle være lige om, men hvad den enkelte skaber ved sin egen Indsats, bør være hans. Dette er retsmoralsk, men det er tillige klogt. Det fremmer den enkeltes Lyst til at virke. Det øger den fælles Velstand. Det giver baade en mere ligelig Fordeling og mere at fordele.

Det Lovforslag, jeg her skal have den Ære at fremsætte, tilsigter derfor i første Linie at inddrage hele den samfundsskabte Jordværdi til offentligt Eje og at afvikle den offentlige Gæld, som ikke dækkes af udbyttegivende Aktiver, samt dernæst at afvikle Skatter paa Arbejde og Forbrug. Dette har samfundsmæssigt overordentlig Betydning. Skat paa Jord — vi kalder den Grundskyld — gør Jorden billigere og lettere tilgængelig til Gavn for Befolkningen, men Skat paa Varer gør Varen dyrere og vanskeligere tilgængelig, hvad der naturligvis er til Skade for Befolkningen. Ved fuld Grundskyld sikres der Adgang til Jord uden Købesum. Derved sikres alles Ligeret til Fædrelandets Jord. Dette er meget værdifuldt. Hvad fik den Ungdom, vi drev over til Amerika, andet derovre end Adgang til Jord? Og hvorfor skal vi ikke beholde vor Ungdom i Danmark? Her er jo Plads nok, naar vi kan lade et Par Tusind Herremænd raade over lige saa meget Jord som 100.000 Husmænd, til Trods for at Husmændene af det Areal, de raader over, har dobbelt saa stort samfundsmæssigt Udbytte, som Herremændene ifølge de Regnskaber, der foreligger. Naar disse ulykkelige Forhold kan opretholdes, skyldes det, at vort Skattesystem straffer den flittige, den, som faar mest ud af Jorden, og beskytter den svage Drift ved lavere Skatter. Kravet maa være: lige Skat paa lige Jord, men det opfyldes kun gennem fuld Grundskyld, og alene naar Grundskyldens Beløb anvendes til Nedsættelse af Skatten paa Arbejde og Forbrug.

Derfor er det ikke alene tvingende nødvendigt at socialisere Jordværdien, men ogsaa at respektere den private Raaderet over selve Jorden og over de Værdier, der skabes af den enkelte. Der er i Dag nogle, som vil bevare det pri-

vate Eje af de fællesskabte Jordværdier, til Trods for at det tvinger Stat og Kommune til at udskrive Skatter paa Arbejde og Forbrug, og andre vil socialisere ikke blot Jordværdier, men ogsaa de arbejdsskabte Værdier; foreløbig sætter de ind for en Tvangsøkonomi. Over for disse to Opfattelser sætter jeg Kravet: enhver sit, privat Eje af de arbejdsskabte Værdier, Fælleseje af Jordens Værdi. Gennemførelsen af baade Grundskyld og fri Handel og Produktion er nødvendig, ikke alene for Samfundets Skyld, men ogsaa for den enkelte Borgers Skyld. Det skaber Orden i den offentlige Økonomi, samtidig med at det udbygger den enkelte Borgers Økonomi. Heldigvis er der Mulighed for Samarbejde mellem den Gruppe, der ligesom vi ønsker Grundskyld, om dennes Gennemførelse, og jeg glæder mig over, at vort største politiske Parti er gaaet ind for vor Tankegang paa dette Omraade. Forhaabentlig kommer det øvrige senere, saa vi kan faa Tvangsøkonomiens Vildfarelse pillet ud. Her vil den anden Gruppe støtte os. Afvikling af Told og Skatter kan gennemføres, blot vi ved Grundskyld skaber de Midler, der er nødvendige for den frie Handel. Men det først fornødne er Grundskylden. Den er Nøglen til Orden i den offentlige Økonomi. Uden Grundskyld faar vi ikke Frihandel; Afskaffelse af Told og Skatter paa Arbejde og Forbruger er kun mulig ved Grundskyld, og den bør ogsaa bruges til Formaalet: Afskaffelse af Varefordyrelse. Grundværdien maa derfor inddrages i offentlig Eje ved en Grundskyld.

Om dette er snart alle enige, bare det var sket. Vanskeligheden er Overgangen nu, da denne Uorden er opretholdt i en Aarrække; vi har jo tidligere haft Grundskyld i Danmark som det offentliges Hovedindtægt. Men Overgangen er ikke nær saa svær, som man tænker sig, blot man gør sig klart, hvordan Forholdene ligger, og hvem der rettelig bør betale for det Tab, private faar, naar de samfundsskabte Værdier inddrages til Fællesskabet. Inddragningen bør naturligvis bæres af den, der ejer Jordrenten. Der skal ikke ydes Erstatning for Indførelsen, men Grundskyldkravet bør fordeles mellem Skødehaver og Panthaver. Det maa

paalægges Skødehaveren at betale Grundskylden, men der maa gives ham Regresret over for den Gæld, der er stiftet i Jorden, thi Grundskylden til det offentlige skal jo afløse Renten af Jorden til de private.

Dette Princip er ikke noget nyt i dansk Politik. Da man i 1848 ved Forordningen af 5. Maj gik til en Krigshartkornsskat, blev den udredet af Skødehaveren, men han fik til Gengæld Ret til at kvitte $\frac{1}{3}$ i Renten. Denne Ottendedel var, hed det i Forordningen, Prioritetshaverens Andel i Krigshartkornsskatten. Ved en saadan Ordning deltager al Formue i fast Ejendom i Grundskylden, baade Skødehavers og Prioritetshavers, i Forhold til deres Andel i Ejendommen. Da Grundværdien udgør $\frac{1}{3}$ af den samlede Ejendomsskyldværdi, vil det sige, at Skødehaveren til Gengæld for fuld Grundskyld skal have Ret til at kvitte $\frac{1}{3}$ i Renten; men da dette bør gælde alle Skødehavere, enten der er større eller mindre Jordværdi i Forhold til Ejendomsskyldværdien, maa der yderligere ske en Udligning mellem Ejendomme med stor Jordværdi i Forhold til Bygningsværdi og med lille Jordværdi i Forhold til den samlede Ejendomsskyldværdi, saaledes at al Formue i fast Ejendom stilles lige i Overgangstiden.

Man kan saa sige: Hvad med al anden Formue? Men ogsaa her har Forordningen af 1848 vist Vejen, idet den paalagde en tilsvarende Afgift paa anden Formue, og denne bør da naturligvis bruges til Afvikling af den offentlige Gæld, det vil sige, at saavel den Del af Formuerne, der er Grundværdi, som den, der er baseret paa offentlig Gæld, og som ikke dækkes af udbyttegivende Aktiver, skal afvikles. Jeg har kaldt denne Formue for falsk Kapital; der er intet arbejdsskabt Grundlag for den. Og Afviklingen bæres af alle de i Dag bestaaende Formuer. Er det ikke ligetil? Jeg vil behandle alle Formuer ens, enten de er store eller smaa, og jeg vil bruge Beløbet til Afvikling af Skatter paa Arbejde og Forbrug. Derved faar alle de smaa Formuer — jeg regner med, at det gælder for Formuer helt op til 40.000 Kr. — Lettelser. Den arbejdsfrie Indkomst nedsættes, medens Arbejdsindkomsten forøges, alt inden for hvad

der svarer til den falske Kapital, der udgør ca. $\frac{1}{3}$ af den bestaaende Formue. Denne Omflytning er ganske simpelt en Retfærdighedshandling. Grundskylden inddrages til Fællesskabet, og al Værdistigning tilfalder da det offentlige, men Overgangen bæres af de i Dag bestaaende Formuer. Den bæres igennem en aarlig Afgift paa ca. $\frac{1}{3}$ af Formueafkastningen, hvilket er bedre end en Afgift een Gang for alle, bl. a. fordi den sidste kan gentages. Og mon vi ikke for at faa bevaret et stabilt Pengevæsen maa gaa til en Afgift. Bør vi da ikke, naar Valget staar imellem en Afgift for at bevare Skattesystemet og en Afgift for at afvikle det, foretrækker det sidste? Det Valg kan ikke være svært.

Grundskylden vil efter det Prisforhold paa Ejendom, der er i Dag, antagelig give ca. 300 Mill. Kr. ud over det, der betales i Grundskyld i Dag, og Formueafgiften ca. 200 Mill. Kr. Dette Beløb paa $\frac{1}{2}$ Milliard Kr. skal da bruges til Skattenedsættelse. Nu ved vi, at Skatter og særlig Toldafgifter giver Varefordyrelse, saa Lettelsen for Forbrugerne bliver langt større. Den kan anslaaes til 600—1200 Kr. aarlig pr. Familie. Da Lønnen, enten det gælder den, der arbejder i egen Bedrift, eller den, der arbejder i andres, ikke gaar ned, fordi der indføres Grundskyld og Formueafgift, vil det give øget Købeevne hos den arbejdende Befolkning. Den Mand, der tjener 4000 Kr. og køber for Beløbet, vil efter Reformen faa de samme Varer og derefter have mellem 600 og 1200 Kr. tilbage til Køb af andre Livsgoder. Disse maa da tilvejebringes, og hertil kræves Arbejdsindsats. Det vil sætte de arbejdsløse i Gang; med andre Ord, Befolkningen vil faa Livsgoder, som den i Dag maa savne, og for at fremskaffe disse maa de arbejdsløse beskæftiges til Fordel for alle Parter.

Dette er en teoretisk Betragtning, men at Ophævelse af Told, indirekte Skatter og Skat paa Arbejdsindkomst modvirker Arbejdsløsheden, har ogsaa overalt i Praxis fundet Bekræftelse. Vi ved jo af Erfaring, at Valutacentralens Varefordyrelse i sin Tid forøgede Arbejdsløsheden fra 18 pCt. før Valutacentralen i Aarene 1927—31 til 23 pCt. under Valutacentralen i de næste 5 Aar fra 1932—37.

Gennemgang af Paragrafferne.

Det er Lovforslagets Formaal — angivet i § 1 — at skabe Orden i den offentlige Økonomi ved Inddragning af de samfundsskabte Grundværdier til offentlig Eje, sikre alle danske Borgere lige Ret til Danmarks Grundværdier, afvikle den offentlige Gæld, bevare et stabilt Pengevæsen samt afvikle Skatter paa Livsfornødenheder og Arbejdsindsats, billiggøre Varer for Forbrugerne, saa Købeevnen øges og Produktionen stiger, saaledes at alle kan finde en lønnende Beskæftigelse.

Det foreslaas i § 2, at der i Halvaaret 1. Oktober 1945—31. Marts 1946 paalignes 2¹/₄ pCt. af sidst ansatte Grundværdi ud over, hvad der allerede er paalignet. I dette Beløb skal dog Grundstigningsskylden fradrages.

Om Grundstigningsskylden maa i øvrigt siges, at den virker højst uheldigt, bl. a. fordi Køberen oftest maa betale for den Værdistigning, som Sælgeren har opnaaet. Derfor har jeg Gang paa Gang krævet Loven om Grundstigningsskyld ændret, afløst af noget bedre.

I § 3 foreslaas nye Vurderingsregler fra 1. April 1946. For det første vurderes derefter selve Grundværdien til et aarligt Beløb. Jorden ansættes til sin Værdi uden den paalignede Grundskyld, og den sættes saa højt, at Handelsværdien ophæves. Jorden kan da faas imod Grundskyld og bliver derfor ikke behæftet med Gæld.

Hvor der til en Ejendom hører Jorder af væsentlig forskellig Beskaffenhed og Beliggenhed, maa de ansættes hver for sig. Der maa tages Hensyn til Omlægnings- og Udstykningsmuligheder. For Skove ansættes Jorden med Skovdrift, saa Skoven kan blive bevaret. Der gives Fradrag for private Forbedringer.

Der indsættes i Vurderingsreglerne en Garanti imod for høj Vurdering, idet det fastsættes, at ingen Ejendom eller Del deraf maa paalignes mere i Grundskyld, end at Ejendommen eller det paagældende Areal kan afsættes omkostningsfrit og de private Foranstaltninger blive betalt, herunder ogsaa de paastaaende Bygninger, naturligvis til en rimelig Værdi.

I § 4 fastsættes, at Finansministeriet efter Indstilling fra Kommunalbestyrelsen kan give Nedsættelse af eller Fritagelse for Grundskyld af Arealer, der er fredede eller offentligt tilgængelige. Dette skal sikre Bybefolkningen Adgang til Skov og Strand.

I § 5 fastsættes, at Grundskylden bortset fra det første Halvaar fordeles med Halvdelen til Kommunerne og Halvdelen til Staten. Grundskylden anslaaes til 300 Mill. Kr. ud over, hvad der nu paalignes, eller 440 Mill. Kr. aarlig. Det er en Stigning paa ca. 200 Mill. Kr. til Staten og ca. 100 Mill. Kr. til Kommunerne.

I § 6 fastsættes, at Stat og Kommune har lige Andel i denne offentlige Prioritet forud for Første-Prioriteten. Den svares af Skødehaveren.

I § 7 foreslaas, at Skødehaveren, hvor Bygningsværdien er mere end det tredobbelte af Grundværdien, skal svare en halvaarlig Udligningsafgift paa $\frac{3}{4}$ pCt. af den overskydende Værdi, og modsvarende faar de Skødehavere, der har mere Grundværdi end $\frac{1}{3}$ af den samlede Ejendomsskyld, en Godtgørelse paa den overskydende Grundværdi paa $2\frac{1}{4}$ pCt. halvaarlig, alt efter Værdien pr. 1. Oktober 1945.

Om Virkningen heraf for Ejendomme med 30.000 Kr.s Ejendomsskyldværdi, men med forskellig Jordværdi kan oplyses følgende: En Landejendom med 30.000 Kr.s Ejendomsskyld og 20.000 Kr.s Jordværdi vil for den Jordværdi, der er ud over $\frac{1}{3}$ af Ejendomsskyldværdien — og det er jo 10.000 Kr. —, faa 225 Kr. i halvaarlig Godtgørelse. Grundskylden af de 20.000 Kr. er 450 Kr., og naar Godtgørelsen gaar fra, skal der altsaa betales 225 Kr. For en Byggegrund med 30.000 Kr.s Jordværdi bliver Grundskylden 675 Kr., og da Jordværdien er 20.000 Kr. ud over $\frac{1}{3}$ af Ejendomsskyldværdien, bliver Godtgørelsen $2\frac{1}{4}$ pCt. af 20.000 Kr. eller 450 Kr., saa der skal ogsaa betales 225 Kr. For en Byejeendom med 30.000 Kr. i Ejendomsskyld og 10.000 Kr. i Jordværdi skal der hverken svares Udligningsafgift eller ydes Godtgørelse, men Grundskylden er de 225 Kr. — altsaa ens for alle. Det vil sige, at det simpelt hen

er $\frac{1}{3}$ af Ejendomsskyldværdien, der inddrages, enten Jordværdien er høj eller lav, men Værdistigningen af Jord gaar helt og fuldt til Fællesskabet og betales af Skødehaveren alene. Det gælder ogsaa eventuel Værdistigning siden sidste Vurdering, men til Gengæld skal der heller ikke svares Afgift af eventuel Stigning i Bygningsværdien.

I § 8 foreslaas, at Skødehaveren faar Regresret for Grundskylden ved, at der gives Ret til Fradrag af $\frac{1}{3}$ i Rente og Afdrag af den pr. 1. Oktober 1945 indestaaende Gæld, medens ny Gæld fritages for Deltagelse i Grundskylden. Svares der af en Ejendom paa 30.000 Kr.s Ejendomsskyld $4\frac{1}{2}$ pCt. af en Gæld, dækkende hele Ejendomsskyldværdien, udgør Renten 675 Kr. halvaarlig, og Rentelettelsen er $\frac{1}{3}$ heraf eller 225 Kr., dækkende hele den paalignede Afgift. Er Gælden lavere, bliver Regresretten nedsat tilsvarende. Den gældfri maa selv betale. For Ejendomme, der er solgt til høj Pris under Krigen, gælder, at Sælgeren maa kvitte $\frac{1}{3}$ i Rente og Afdrag af indestaaende Restkøbesum eller paa anden Maade deltage med $\frac{1}{3}$ af sin Formue. For Køberen ydes der Regresret for $\frac{1}{3}$ af hele Gælden. Har en Mand en Formue paa 30.000 Kr., maa han deltage med et aarligt Beløb svarende til $\frac{1}{3}$ af de 30.000 Kr., har han købt Ejendom, ændrer det ikke ved hans Deltagelse.

Det vil sige, at al Formue stilles lige, og at alle Ejendomsbesiddere kommer til at afgive en Trediedel af Formuen, men derefter sidder paa Ejendommen under fuld Grundskyldsvilkaar ganske som de nye, der kommer til. Selve Overgangsproblemet er dermed løst.

I § 9 fastsættes, at Kredit- og Hypotekforeninger maa fradrage en Trediedel ved deres Udbetalinger for den pr. 1. Oktober 1945 bestaaende Gæld, medens nye Obligationer bliver afgiftsfri.

For Obligationer, der er pantsat, fastsættes i § 10, at Panthaveren skal deltage.

I § 11 foreslaas, at de Formuer, der ikke har deltaget i Grundskylden, enten som Ejer eller Panthaver, paalignes en aarlig Afgift paa en Trediedel af Aarsafkastningen eller, hvor denne ikke kan opgøres, med $1\frac{1}{2}$ pCt. aarlig. Dog

kan Afgiften betales med en Trediedel af Formuen pr. 1. Oktober 1945.

Afgiften indbetales til Statskassen, idet en Del kan ydes til Kommunen til Afdrag paa Gæld. De nærmere Regler fastsættes af Finansministeren, idet der dog bestemmes i § 12, at Banker og Sparekasser svarer Formueafgiften med $\frac{1}{3}$ af Aktieudbytte og $\frac{1}{3}$ af Renter af Indskud. Dette sidste Beløb fradrages hos Indskyderne.

Ved Indbetaling til Statskassen kan Banker og Sparekasser fradrage de Beløb, der er betalt som Andel i Grundskylden.

Afgift svarer Indskyderne kun efter deres Indestaaende pr. 1. Oktober 1945, medens nye Indskud fritages.

Denne Afgift svarer til den i 1937 i Norge gennemførte Afgift paa 25 pCt. af Renter af Indskud, hvor Beløbet indgik i en Skattefordelingsfond.

I § 13 fastsættes en tilsvarende Afgift af Livsforsikringer, idet disse naturligt maa deltage i en Afgift til Nedsættelse af Leveomkostninger. Afgiften betales af Selskabet og fradrages ved Udbetalinger efter Regler fastsat af Forsikringsraadet. Nye Beløb, der indbetales, fritages.

Andre Selskaber skal efter § 14 betale en tilsvarende Afgift, og efter § 15 paalignes Personer Afgift af, hvad der er gaaet fri, i alle Tilfælde med Fradrag af, hvad der allerede er betalt efter foregaaende Bestemmelser.

Overalt er der søgt at tage Afgift ved Kilden, hvorved alle kommer til at deltage. De nærmere Regler om Opgørelsen fastsættes ifølge § 16 af Finansministeren. De sædvanlige Skattemyndigheder medvirker ved Opgørelsen.

I § 17 fastslaas, at Grundstigningsskyld straks ophæves. Grundskyld efter gældende Lov ophæves efter 1. April. Ejendomsskyld til Stat og Kommuner nedsættes med $\frac{1}{25}$ aarlig. Nybygninger fritages for Ejendomsskyld. Efter § 18 bortfalder straks alle Toldskatter, dog bortset fra Told paa Øl og Spiritus, der snarest bør omdannes til en Banderoleafgift.

Nu efter Krigen er der Mulighed for uden de tidligere Vanskeligheder at ophæve Toldbeskyttelsen, der ikke alene

hemmer det naturlige Varebytte, men i høj Grad forfalsker Forbrugernes Priser.

Efter § 19 ophæves straks en Række indirekte Skatter, saaledes paa Chokolade og Sukkervareafgifter, Forlystelsesskat, Skat paa Kaffesurrogater o. s. v., og Omsætnings-skatte.

Det fastslaas i § 20, at den forøgede kommunale Grundskyld skal bruges til Nedsættelse af Skat paa de laveste Indkomster, og i § 21 fastslaas, at Statsindkomstskatten bortfalder fra 1. April 1946 for Ikke-Forsørgere med Indkomst under 3000 Kr. og for Forsørgere med Indkomst under 5000 Kr. tillagt 1000 Kr. for hvert Barn under 18 Aar.

Nærmere Regler om Nedsættelser skal ifølge § 21 fastsættes paa de aarlige Finanslove, og § 22 fastsætter, at Loven straks træder i Kraft.

Jeg anbefaler Lovforslaget til hurtig og velvillig Behandling. Det vilde være en smuk Befrielsesgave til det danske Folk.

Hvad skal der betales?

Vi tager som Eksempel tre forskellige Ejendomme, alle med Ejendomsskyldsværdi paa 30.000 Kr.

	Landejendom	Villa	Byggegrund.
Ejendomsskyld	30.000	30.000	30.000
Jordværdi	20.000	5.000	30.000
Grundskyld, 4½ pCt.	900	225	1.350
Udligning	0	225	
Godtgørelse	450	0	900
Derefter at betale ..	450 Kr.	450 Kr.	450 Kr.

I alle Tilfælde 1½ pCt. af Ejendomsskyldværdien.

Til dette maa føjes: af Stigningen e f t e r Vurderingen fra 1936 svares fuld Grundskyld — uden hverken Udligning eller Godtgørelse.

Derimod gælder Regresretten i Forhold til Gælden af i Dag. Er Gælden l i g m e d Ejendomsskylden, og Rente og Afdrag 4½ pCt. af de 30.000 Kr. eller 1350 Kr., vil Lettelsen paa 1/3 svare til hele den forøgede Grundskyld paa 450 Kr. Er den kun Halvdelen, maa Skødehaveren selv udrede Halvdelen.

Vurderingen af 1936.

	Ejen- doms Antal	Hart- korn 1000 Tdr.	Areal ha	Ejen- doms- skyld Mill. Kr.	Grund- værdi Mill. Kr.
Grd. over 12 Tdr. Hartkorn	2.050	50	310	414	278
— 4—12 — —	24.731	151	952	1.346	345
— 2—4 — —	28.912	82	726	885	506
— 1—2 — —	37.897	53	583	692	357
Landbrugshuse	110.000	48	977	1.098	472
Landbrugsejendomme ialt	204.350	384	3.550	4.438	2.460
Samtlige Vurderinger:					
Landdistrikter	487.449		4.071	7.145	3.068
Hovedstad	48.351		8	5.175	1.644
Provinsbyer	129.278		93	3.383	899
Ialt:	665.058		4.172	15.704	5.612

Det ses, at 2000 Herremænd har mere Hartkorn end de 110.000 Husmænd, og de 8000 ha Byjord i Hovedstaden har mere end halv saa stor Værdi som over 4 Mill. ha. Landbrugsjord.

Grundskyld i 1945.

	Skyldpligtig Grundværdi Stolen	Stat	Udlignings- fond	Amt	Kommune	Ialt
Hovedstaden	1364	2,1	6,0	2,4	10,0	20,5
Provinsbyer	814	1,3	3,5	0	4,8	9,6
Sogn og Amt	3021	4,8	13,2	37,1	46,5	101,6
Ialt	5193	8,3	22,8	39,5	61,2	131,7
Ejendomsskyld		5,9	16,2	7,7	48,7	78,5
Af fast Ejendom		14,2	39,0	47,2	110,9	210,3

Forskellige Ejendomsstørrelser.

Fra Landøkonomisk Driftsbureau.

Størrelse	Høstudbytte	Vederlag	Vederlag
	pr. ha	pr. ha	pr. Ejendom
under 10 ha	4546	293	1932
10—20 —	4164	155	2325
20—30 —	3983	107	2707
30—50 —	3748	85	3255
50—100 —	3590	58	3746
over 100 —	3303	28	5258

Samlet Høstudbytte.

Aarligt i Tiaaret	Mill. Afgrødeenheder = 100 Tdr. Byg
1900—09	50,2
1910—19	55,6
1920—29	73,4
1930—39	101,9
1940—43	112,5

Grundskyld, Udligningsafgift og Regresret.

	Villa	Grund	Frugtplantage
Ejendomsskyld	17.000	3.500	12.000
Grundværdi	5.000	3.500	3.000
Gæld	16.000	2.800	3.000
4½ % Grundskyld	225,00	157,50	135,00
1½ % Udligning	30,00	÷105,00	45,00
Af Ejendom at betale	255,00	52,50	180,00
Regresret 1/3 =			
1½ % af Gælden	240,00	42,00	120,00
Ejeren selv betaler	15,00	10,50	60,00

Det ses, at Beløbet, der skal betales af Ejendom, udgør 1½ pCt. af den samlede Ejendomsskyldværdi. Heri er der Regresret for Gæld.

Hele Værdistigningens siden 1936 betales af Ejeren.

Hvor stor er Formuen?

	1936	1945 (beregnet)
Formue i fast Ejendom	15	20
Statsobligation, Kommunelaan	ca. 3	5
Banker og Sparekasser ÷ Pant		
i fast Ejendom	1	5
Landbrugets Løsøre	2	2
Handelsflaaden	1	1
Pengesedler i privat Besiddelse	$\frac{1}{4}$	1
Løsøre, Varelager	$1\frac{3}{4}$	3
	24	37

Skattepligtig Formue ca. 13 Milliarder i 1936.

Der er ca. 1 Milliard i Gæld til Udlandet og ca. 2 i Livsforsikringer. De smaa ikke-skattepligtige og ikke-opgivne Formuer samt de store ikke-opgivne, men skattepligtige, skal derefter udgøre ikke mindre end ca. 8 Milliarder.

De offentlige Indtægter.

Stat 1943—44. Kommune 1942—43.

	Mill. Kr.
Formue og Erhverv	89
Ejendomskatter	211
Personlige Skatter	988
Motorskatter	44
Forbrugsafgifter	641
Andre Skatter	51
	Ialt 2024

De offentlige Udgifter.

Administration	101
Social Forsorg	589
Undervisning	226
Medicinalvæsen	130
Retsvæsen, Politi	111
Brandvæsen	20
Luftværn	34
Forsvar	71
Rabatkort m. v.	121
Beskæftigelsesforanstaltninger	109
Forskelligt	205
Henlæggelser, Nyanskaffelser	108
Overskud	199
	<hr/>
	2024

Forbrugsafgifter.

Indførelstold	46
Tobak	145
Sukker og Slik	38
Forlystelse	18
Kaffesurrogater	12
Omsætningsafgift	98
Pap, Papir, Radio elektrisk	15
Mineralvand	5
Bøder	2
	<hr/>
	390

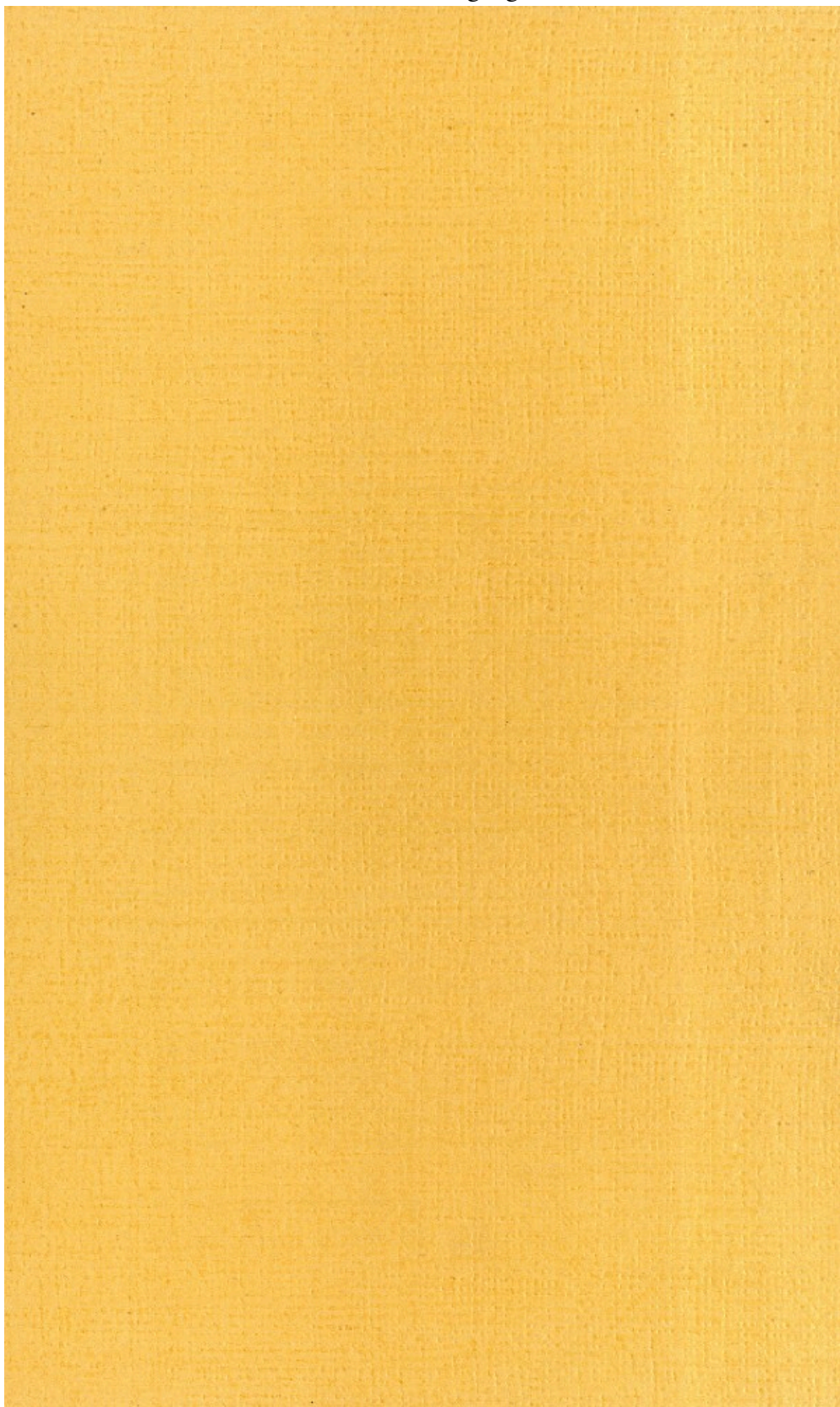
Hertil Øl og Spiritus ca. 250 Mill. Kr.

Danmarks Retsforbund

vil paa Folkestyrets Grund arbejde paa i alle Forhold at gøre vort Land til en Retsstat, bygget paa de grundlæggende Principper: Lige Ret for alle og personlig Frihed for den enkelte inden for den Grænse, der sikrer andre en tilsvarende Frihed.

Retsforbundet bekæmper derfor alle Særrettigheder og Monopoler, opnaaet ved Lovgivning, Penge eller Organisationsmagt, og vil, idet der iøvrigt henvises til Forbundets Program, i første Række arbejde for følgende:

1. Lige Ret for alle til Fædrelandets Jord og Erhvervs muligheder ved fuld Gennemførelse af Grundskyldsprincippet: Den enkelte Borger skylder de øvrige Godtgørelse for den Del af den fælles Grundværdi, som han beslaglægger til privat Brug. Jorden forrentes derved til Samfundet. Ved Gennemførelsen tages det fornødne Hensyn til Grundbesiddernes Gæld. Samtidig afvikles Beskatning paa Arbejde, Omsætning og Forbrug.
2. Ophævelse af den saakaldte Planøkonomi, der ved monopol-dannende Toldbeskyttelse, Valutarestriktioner eller andre Midler giver Særfordele til enkelte Erhverv paa alles Bekostning og ved det voksende Kontorstyre er en Fare for Folkestyret.
3. En sund offentlig Økonomi efter Princippet, at Udgifterne skal rette sig efter Indtægterne.
4. Begrænsning af Statens Opgaver til de naturlige Fællesopgaver, herunder bl. a.:
  - a. Hævdelse af Danmarks Selvstændighed ved dertil egnede Midler, idet et ydre Retsvæsen bygges paa frivillig Tjeneste og indrettes under Hensyntagen til Bestræbelserne for at skabe en international Retsorden, baseret paa Voldgift i Stedet for Krig.
  - b. Et redeligt Pengevæsen, der sikrer Nationalbankens Sedler en konstant Købekraft.
  - c. Et Skolevæsen, der sikrer Børnene en forsvarlig Undervisning og stiller private og offentlige Skoler lige med Hensyn til offentlige Tilskud.
  - d. En Sociallovgivning, der sikrer den, som uden egen Skyld er i Nød, menneskeværdige økonomiske Kaar uden Tab af borgerlige Rettigheder.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk